N° 296. DINGSDAG 13 DECEMBER. A° 1859.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . ƒ 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

BERIGT.

Dagelijks, uitgenomen des Zondags, *des avonds ten negen ure* aan het Bureau der Courant à 10 Cents verkrijgbaar eene ***AVOND-EDITIE.***

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 10 December.

Men houdt het voor zeker dat het Ministerie kort na den aanvang der Parlementszitting het nieuwe wetsontwerp op de parlementaire hervormingen ter tafel brengen zal, het uitwerken waarvan geheel aan lord J. Russell moet overgelaten zijn, die tot dat doel statistieke opgaven uit het geheele Land gevraagd heeft. De hoofdzaak daarbij is uit te maken hoe vele nieuwe kiezers er komen zullen, als de bewoners der steden en vlekken die voor £ 6 in de huur geschat zijn kiesgeregtigd worden zullen. Op vele plaatsen, onder anderen te Birmingham, wordt het getal daardoor verdubbeld, ja zelfs verdriedubbeld, terwijl in andere plaatsen de vermeerdering van het getal der stemgeregtigden tusschen de 25 en 60 percent bedraagt.

Intusschen is de algemeene, ten vorigen jare zoo levendige belangstelling in de zaak der parlementaire hervormingen aanmerkelijk bekoeld.

— De Times keurt de handelwijze goed, door lord Canning, den Gouverneur-Generaal van Indië, ten opzigte der groote grondbezitters in Oude gevolgd, door hun de ten gevolge van den opstand verbeurd verklaarde landerijen als Kroonleenen terug te geven. „Wij hebben, zegt de Times, geene inlandsche dynastie weder hersteld, maar wij hebben de inlandsche aristocratie den sterksten spoorslag gegeven om aan de Britsche Kroon getrouw te blijven, en hopen dat deze laatste proef blijken zal de gelukkigste te zijn. Sedert lang viel het ons bezwaarlijk Oude te regeren. Men heeft beweerd dat de politiek der inlijving den opstand veroorzaakt en die der verbeurdverklaring hem verslimmerd heeft. Thans hebben wij eene geheel tegenovergestelde staatkunde beproefd, en welligt zal die provincie, in stede van een steen des aanstoots te zijn, even rustig en tevreden worden als Punjaub is."

— Volgens eene correspondentie uit Petersburg aan den Times, zouden er ernstige verwikkelingen dreigen te ontstaan tusschen China en Rusland. De Keizer van China zou de Russen gesommeerd hebben om het grondgebied aan de Amur te ontruimen, waarvan de afstand in geenen deele door hem was toegestaan. Intusschen zou de Russische Gezant te Peking in zijn paleis door de Chinezen bewaakt worden.

— Door het Dagblad van Peking wordt het volgend Keizerlijk besluit wegens de zending van den Noord-Amerikaanschen gezant, den heer Ward, medegedeeld: „Peking den 10 augustus: „De Amerikaansche gezant John Ward heeft zijn woord aan Kweiliang en diens ambtgenoot gehouden. Hij is naar de haven van Peh-tang gegaan en heeft verlof gevraagd om naar de hoofdstad te komen en een brief van zijne Regering over te reiken. Dien ten gevolge hebben wij in zijne toelating te Peking, om dien brief aan te bieden, bewilligd, en na op dezen dag kennis van de brieven genomen te hebben, door den Amerikaanschen gezant John Ward aan Kweiliang en Hwashana overgereikt en door die ministers onder onze oogen gebragt, vinden wij de taal zoo eerbiedig en de gevoelens welke die hebben ingegeven zoo opregt, dat wij den genoemden gezant gemagtigd hebben den brief, waarmede hij door zijne Regering aan Kweiliang en diens ambtgenoot belast is, die wij gezonden hebben om dien te ontvangen, aan te bieden. — Wat de wederkeerige overgifte van het verdrag betreft, de gezant moest terug keeren om het te Shanghaï te bewerkstelligen: maar overwegende dat hij reeds eene lange reis gemaakt heeft, bewilligen wij er in dat ons zegel aan het verdrag gehecht worde en aan Hangsah worde overhandigd, ten einde de uitwisseling der afschriften met den genoemden gezant te bewerkstelligen. Van de dagteekening dier uitwisseling af zal er met zijne Natie eeuwigdurende vrede en verkeer bestaan. Dus bewijzen wij onze levendige begeerte om een blijk van vaderlijke gezindheid aan de buitenlanders te geven, en betoonen dat wij de goede trouw en de eerlijkheid weten op prijs te stellen. — Opdat hij niet onwetend blijve, zullen Kweiliang en Hwashana den genoemden gezant doen weten dat dit onze wil is."

PARIJS den 11 December.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Men verwacht thans nog slechts de antwoorden van Napels en Rome. Deze twee zullen gelijktijdig toetreden, en met volkomen zekerheid kan ik thans herhalen wat ik reeds eenige dagen geleden schreef: hun antwoord is buiten twijfel toestemmend. De Paus heeft andermaal den Hertog de Grammont te kennen gegeven dat het zijne bedoeling was de gedragslijn te blijven volgen, omtrent welke hij met de Fransche Regering overeengekomen is.

Het Congres is geen hersenschim meer, dat is zeker. Al de Mogendheden hebben zich verklaard ten gunste van eene bijeenkomst hunner gevolmagtigden. De Observer, van Londen, een orgaan van lord Palmerston, bevestigt de benoemingen van lord Cowley en lord Wodehouse. Reeds heb ik u de namen van eenige andere der afgevaardigde diplomaten genoemd; de keuze van den staatsman, die graaf Walewski ter zijde zal staan, is nog niet bekend.

Eene depêche uit Turijn ontvangen meldt ons dat de oproepingsbrief van Oostenrijk aldaar is aangekomen. Er wordt bijgevoegd dat hij in dezelfde bewoordingen is vervat als die van Frankrijk. Dit komt mij min naauwkeurig voor. Ik heb u reeds gezegd wat ik uit eene goede bron had vernomen, dat het protest van Oostenrijk tegen het regentschap van den heer Buoncompagni — een vrij illusoir regentschap trouwens — in den oproepingsbrief was opgenomen. Werkelijk verschillen de Fransche oproepingsbrieven op dit punt van de Oostenrijksche, ofschoon zij, wat de vereeniging van het Congres betreft, gelijkluidend zijn.

De telegraaf heeft ons ook nog eenige belangrijke berigten uit Marokko gebragt, die ook bij u zullen ontvangen zijn. De officiële détails, daarin opgenomen, waarin de waarheid natuurlijk eenigermate is verzacht, kunnen evenwel een denkbeeld geven van de hevigheid der worsteling. De Mooren werpen zich met den yatagan in de hand op de liniën der Spanjaarden. Het is het nationale wapen der Mooren, even als de bajonet het bij ons is. In die worstelingen van man tegen man verliezen de Spanjaarden veel soldaten. De oorlog is slechts in zijn begin.

De maarschalk Randon, minister van oorlog, lijdt hevig aan het graveel. Dien ten gevolge heeft hij den Keizer vergunning gevraagd zich terug te trekken. De Keizer zou daarop, naar men zegt, den maarschalk Niel naar Parijs hebben ontboden, om den maarschalk Randon te vervangen.

De Keizer wil ook den markies de Galiffet (er heeft niet, zoo als men vreesde, nog een tweede duel plaats gehad) tot kapitein der kavalerie benoemen, ofschoon hij eerst sints zes maanden luitenant is en elk officier, volgens de reglementen, twee jaar in denzelfden rang moet gediend hebben om bevorderd te kunnen worden.

Heden is l'Indépendance Belge op den post in beslag genomen.

— De Keizer en de Keizerin hebben gisteren avond in het Theatre du Gymnase de voorstelling bijgewoond van het nieuwe stuk van Alexandre Dumas, den zoon, *le Père prodigue.*

— Z. K. H. de Prins van Oranje is heden te Parijs aangekomen. Z. K. H. zal a. s. dingsdag door den Keizer ten gehoore worden ontvangen en slechts korten tijd in deze hoofdstad vertoeven.

— Men herinnert zich dat van eene half officiële zijde het berigt, dat aan den heer Tavel door de Keizerlijke Regering eene zending in Italië was opgedragen, eenige dagen geleden werd tegengesproken. Thans wordt van dezelfde zijde, van welke het eerste berigt was gegeven, op de zaak teruggekomen en gezegd dat, zoo het al volkomen waar moge zijn dat onder de Fransche diplomatie niemand van den naam van Tavel wordt aangetroffen, het toch niet minder waar is dat de heer Tavel bestaat, vroeger ambtman was te Bern, in naauwe vriendschapsbetrekking stond tot Keizer Napoleon gedurende diens verblijf in Zwitserland, en onlangs naar Italië is vertrokken na een langdurig en vertrouwelijk onderhoud te hebben gehad met den Keizer. Onjuist echter was en blijft de bewering van een correspondent van la Presse, dat de zending van den heer Tavel het vervolg zou zijn van die der heeren Reiset en Poniatowski. Het eigenlijke doel is Midden-Italië aan te raden geene te groote verwachtingen te koesteren van het aanstaande Congres. De Keizer wil dat de Italianen blijven gelooven aan zijne sympathie en hen tevens waarschuwen. De heer Tavel moet reeds met Koning Victor Emmanuel, de heeren Ratazzi en de Cavour en ook met den baron Ricasoli hebben gesproken. De Moniteur van Toskane heeft reeds in zijn nummer van den 3 dezer een antwoord op het door den heer Tavel aangevoerde gegeven, in den vorm eener officiële verklaring dat de Italianen thans zijn georganiseerd en zich des gevorderd tegen de uitspraken van het Congres zullen verzetten.

— De heer de Massy, door den Minister van koophandel met eene zending naar Engeland belast geweest, is te Parijs teruggekeerd.

— Gisteren en heden was in het hôtel der openbare verkoopingen eene van de prachtigste schilderijverzamelingen tentoongesteld, welke men hier sints jaren had aanschouwd. Zij is afkomstig van den graaf d'Houdetot en bestaat uit 200 stukken van de beste meesters der Italiaansche, Vlaamsche, Hollandsche en Fransche scholen, waaronder Rafaël, Titiaan, Caracchi, Guido Reni, Rembrandt, Hobbema, Géricault, Prudhon, Watteau, Chardin, enz. De verkooping neemt morgen (maandag) een aanvang.

— Men verwacht eerstdaags in den Moniteur de l'Armée de definitieve opgaaf van de troepen der landmagt die de expeditie naar China uitmaken. Het geheele korps bedraagt niet meer dan 8031 man, waarbij echter de equipage der oorlogsvaartuigen moet geteld worden. Niet minder dan 2600 officieren hebben aanvraag gedaan om de expeditie mede te mogen maken. Ten einde de kosten van het transport niet al te groot te maken en de zaak te bespoedigen, had men eerst 800 a 900 man ingescheept op elk van de groote transportschepen. Op het laatste oogenblik, toen de schepen zelfs reeds het anker hadden geligt, is daarin op uitdrukkelijk verlangen des Keizers verandering gemaakt en bepaald geworden dat niet meer dan 400 man met elk van de groote transportschepen zou worden vervoerd. Over het algemeen is de grootste zorgvuldigheid bij de inscheping en uitrusting der troepen in acht genomen.

De Dryade is daarop het eerst uitgezeild, door de andere schepen gevolgd. Le Rhin, l'Isère en la Garonne lagen nog op de reede van Toulon, maar zouden ten spoedigste vertrekken.

— Volgens telegrafische berigten uit Tours is gisteren het getuigenverhoor in de zaak Lemoine voortgezet. De voornaamste verklaringen waren die van den geneesheer Danyau, welke door de verdedigers der beschuldigden als gunstig werd beschouwd, van Josef Fétis, broeder van den koetsier, den muziekmeester Sorneau, Lieubray, den vader, wiens kwetsuren niet ernstig schijnen te zijn, en Lieubray, den zoon. Gedurende de teregtzitting is er een curieuse brief van Fétis aan Angelina Lemoine voorgelezen. De beschuldigden bleven onveranderd dezelfde houding bewaren.

Volgens een later berigt heeft de procureur-generaal de beschuldiging volgehouden tegen mevrouw Lemoine en hare dochter, maar tevens te kennen gegeven dat ten aanzien van laatstgenoemde verzachtende omstandigheden in aanmerking konden genomen worden. Daarna werd het woord gevoerd door den heer Lachaud, advokaat van mevrouw Lemoine. De uitspraak zou waarschijnlijk eerst des avonds laat volgen.

— Berigten uit Turijn schijnen te bevestigen wat sedert eenige dagen werd voorzien, dat namelijk ten aanzien van de benoeming van den graaf de Cavour tot gevolmagtigde van Sardinië op het Congres, persoonlijke sympathie het onderspit zal moeten delven voor politieke consideratiën. Op den duur spreekt men veel van een schrijven dat door den Koning van Sardinië aan Keizer Napoleon zou zijn gerigt, waarin de zwaarte van het offer door Sardinië aan zijn bondgenoot gebragt, door het uitsluiten van den graaf de Cavour van het Congres, in het breede wordt aangetoond. De aanstaande verkiezingen houden alle gemoederen bezig. Ten gevolge van de nieuwe kieswet zal de strijd der liberale en Katholieke partijen zeer hevig zijn.

Men verzekert dat de Minister van openbaar onderwijs, de heer Casale, besloten heeft de geestelijkheid uit te sluiten van de administratie en het toezigt op het lager klassisch en technisch onderwijs.

De questie van het afkoopen van Venetië aan Oostenrijk voor eene groote som gelds wordt andermaal ter sprake gebragt. Dit maal wordt het plan daartoe aan sommige van de groote Mogendheden toegeschreven, die het op het Congres zouden opperen.

— De laatst aangekomen paketboot van Nieuw Caledonie heeft het berigt overgebragt van de executie van drie personen, Engelschen naar men zegt, ingevolge de bevelen van den gouverneur der Fransche bezittingen in die streken. De aanleiding wordt dus voorgesteld: Een Engelsch koopvaardijkapitein, Padden genaamd, had zich in Nieuw Caledonie gevestigd, waar hij een vrij voordeeligen handel dreef. Hij had zich het vertrouwen weten te verwerven van de Fransche autoriteiten, aan welke hij vele diensten bewees bij hunne onderhandelingen met de inboorlingen. Intusschen schijnt Padden dubbel spel te hebben gespeeld, en terwijl hij de winsten aannam, hem door de Franschen verstrekt, hield hij zich tevens op met den smokkelhandel met de inboorlingen en met intrigues tegen het Fransche gezag in die streken. In een gevecht met de inboorlingen maakte de Fransche gouverneur drie handlangers van Padden gevangen, die in de vijandelijke gelederen streden. Deze personen werden voor een krijgsraad gebragt, schuldig bevonden aan gewapend verzet tegen de souvereine magt op het eiland, ter dood veroordeeld en gefusilleerd. Toen kapitein Padden het lot van zijne handlangers vernam, heeft hij in overhaasting de vlugt genomen, zijne bezittingen en zijn gezin in den steek latende.

De Engelsche bladen, dit feit vermeldende, verzuimen niet er bij te voegen dat het de gewigtigste gevolgen zou kunnen hebben. Intusschen mag men, uit het verhaal zelf door die bladen medegedeeld, reeds de voldoende regtvaardiging van het gebeurde opmaken, terwijl, zoo lang het tegenbewijs niet is geleverd, het niet verondersteld kan worden, dat de gouverneur eener Fransche kolonie drie vreemdelinnen met den dood zou doen straffen, wanneer hunne schuld niet volkomen bewezen ware.

— Toen de maarschalk O'Donnell zich aan het hoofd der Spaansche troepen in het kamp van d'El Otero stelde, heeft hij de volgende proclamatie aan de Marokkanen uitgevaardigd: „Inwoners van Marokko! Terwijl wij in uw land doordringen, zullen wij noch uwe dwingelanden noch uwe vijanden zijn. Uw Keizer, die ons regt weigerde, heeft ons gedwongen de toevlugt tot de wapenen te nemen, ten einde het te verkrijgen. Hij is het die de grootmoedige vriendschap verbroken heeft, die Spanje u altijd betoonde. Ducht daarom niet dat wij misbruik van onze overwinning of van uwe onderwerping maken zullen. De Spaansche soldaten zijn altijd edelmoedig in de overwinning. Uwe onderwerping zal u aanspraak op onze verschooning en op onze vriendschap geven. Wijdt u met vertrouwen aan uwe gewone bezigheden. Ik beloof u den bijstand en de bescherming mijner soldaten. Ik beloof u dat uwe godsdienst en uwe gewoonten door allen zullen worden geëerbiedigd. De Spaansche soldaat, aan zijne Koningin en zijn vaderland getrouw, is alleen in het oogenblik van den strijd verschrikkelijk. — De opperbevelhebber
(get.) Leopold O'Donnell."

Op welk eene wanhopige wijze de Moorsche soldaten in Marokko vechten en sterven kan ook hieruit blijken dat acht van de elf dergenen die in het gevecht van 25 november krijgsgevangen gemaakt waren zichzelven om het leven bragten. Ten opzigte der gekwetsten moeten de Spaansche soldaten groote voorzigtigheid in acht nemen, dewijl zij zich niet zelden onverhoeds opheffen om deze te kwetsen.

Door de zorg des Ministers van binnenlandsche zaken is uit Madrid eene kist verzonden, die een specifiek voorbehoed- en geneesmiddel tegen de cholera en den buikloop bevat, ten einde daarmede proeven bij het leger in Afrika te nemen. De uitvinder van dat middel is dr. Gaillardet, ridder van het Eerelegioen, en het geneesmiddel het eigendom van een te New-York gevestigd Spaansch huis, terwijl de eigenaars zich bereid verklaard hebben eene groote hoeveelheid er van kosteloos ten behoeve van genoemd leger te leveren.

KEULEN den 11 December.

De spoorweg in het Nahe-dal is van Kreuznach langs Hirn tot Oberstein onderzocht en in voldoenden staat bevonden. Die afstand zal ook eerlang worden opengesteld. In het najaar van 1860 wacht men de voltooijing van den verderen weg tot Neunkirchen en de aansluiting aan den spoorweg van Metz naar Manheim.

— De Oostenrijksche Prinses, over wier verloving met den Prins van Oranje, volgens een door de Augsburger Allgemeine Zeitung verspreid gerucht, gedurende de aanwezigheid van dien Prins te Weenen zou onderhandeld zijn, is de Aartshertogin Maria Theresia, oudste dochter van den Aartshertog Albrecht, gouverneur-generaal van Hongarije. Die Prinses is den 15 julij 1845 geboren, de Prins den 4 september 1840.

Het is te Weenen geen geheim dat tusschen de leden der Keizerlijke Familie zeer groot verschil van meening, om geen sterker woord te bezigen, heerscht. De langdurige reis des Aartshertogs Ferdinand Maximiliaan, broeder des Keizers, naar Brazilië, wordt hieraan toegeschreven, terwijl des Keizers neef, de Aartshertog Albrecht, op zijn ontslag als stadhouder van Hongarije blijft aandringen. De gisting in de gemoederen in dat Land neemt middelerwijl langs hoe meer toe; een te Londen uitgekomen vlugschrift gaat van hand tot hand en de sympathie met de verbannen Magyaren is zeer levendig, terwijl de Regering harerzijds tot militaire gestrengheid schijnt besloten te hebben, zoo zelfs dat Benedek als opvolger van den Aartshertog Albrecht genoemd wordt. De Aartshertogin Sophia verkeert te Praag in lijdenden staat, die ten deele aan gemoedsaandoeningen wordt toegeschreven. Het gemis aan eenstemmigheid in de hoogste kringen draagt tot verergering van Oostenrijks moeijelijken toestand bij, en te Weenen heerscht eene zeer neerslagtige stemming. Een in naam vrijzinnig ministerie, met een absolutistischen eersten Minister als graaf Rechberg is aan het hoofd, maakt alles nog raadselachtiger.

De beraadslagingen der commissie, die benoemd is tot het voorslaan van middelen om de te korten in de Oostenrijksche Staatskas te doen ophouden, moeten tot hiertoe weinig belangrijke uitkomsten hebben opgeleverd. Hare voorstellen zijn op zichzelve van bekrompen en weinig afdoenden aard. Onder anderen zouden de werkzaamheden in de bureaux van het Ministerie van finantien tusschen acht en drie ure achtereen moeten afloopen, om het tusschentijds verwarmd houden der vertrekken te besparen. Ook wil de commissie het abonnement op dagbladen voor verschillende collegien en ambtenaren met het nieuwe jaar doen ophouden, om de uitgaven der Staatskas daardoor te verligten.

„Gedurende de laatste dagen, zegt de Oesterreichische Zeitung, was er herhaaldelijk sprake van eene nota, welke Rusland en Pruissen gezamenlijk het Kabinet der Tuilerien zouden hebben toegezonden, en die opehelderingen wegens de zamenkomst te Breslau zou behelzen. Wij meenen te kunnen verzekeren dat eene zoodanige nota niet is afgezonden, maar ontvangen daarentegen uit eene goede bron mededeelingen, waaruit blijkt dat beide graaf Kisseleff en graaf Pourtales door hunne Regeringen gemagtigd waren in ieder geval verklaringen over de Breslauer zamenkomst aan graaf Walewski te geven, hetwelk dan ook werkelijk geschied moet zijn."

— Het huwelijk der Prinses Mathilde, de vierde dochter van den Hertog Maximiliaan van Beijeren, met den broeder des Konings van Napels, zal in de eerste helft der maand februarij voltrokken worden.

BRUSSEL den 12 December.

Dezer dagen heeft de Koning onderscheiden personen in een bijzonder gehoor ontvangen en ook eene plegtige audientie verleend aan Hassan-Ali-Khan, generaal-adjudant, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. K. M. den Shach van Perzië. De gezant heeft bij die gelegenheid aan den Koning het blaauwe lint van het grootkruis der orde van het Perzische Rijk overhandigd.

— Te Luik heeft een geheimzinnig en verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. Twee jongelieden, uit Duitschland komende, stapten aan een van de voornaamste hotels aldaar af. Een half uur na hunne aankomst begaven zij zich naar den schouwburg, keerden na afloop der voorstelling in het hôtel terug en begaven zich onmiddellijk naar de voor hen gereed gemaakte kamer. Den volgenden morgen zag men hen niet verschijnen. Na verloop van eenigen tijd opende men hunne kamer en aanschouwde een vreeselijk tooneel. Een van de jongelieden lag, voorover met het hoofd op het nachttafeltje, halverwege uit het bed en gaf oogenschijnlijk geen teeken van leven meer; de andere lag in een afzigtelijken toestand op het bed, maar leefde nog en was, ten gevolge van de onmiddellijk genomen maatregelen, binnen weinige uren buiten gevaar. Het vreeselijk ongeval is blijkbaar het gevolg eener vergiftiging, maar hoe en waar die geschied zij is nog niet te gissen. De reizigers hadden te Aken gedineerd en voorts niets anders gebruikt dan eenige gebakjes in het station te Verviers en aan het buffet van den schouwburg. Toen zij zich te bed hadden begeven waren beide spoedig ingeslapen en midden in den nacht, verhaalt de overgeblevene, was hij door vreeselijke pijnen in de ingewanden overvallen, die hem zelfs de kracht niet hadden gelaten om op te staan en naar hulp om te zien.

Een van de jongelieden (de overgeblevene) is Duitscher van geboorte en 28 jaren oud; de andere was een Italiaan en slechts 22 jaren oud. Zij waren gezamenlijk op weg naar Parijs om zich van daar

tar Londen te begeven, waar zij een bankiershuis ilden opzetten. Men zegt dat zij voorzien waren in een onbepaald crediet bij een der voornaamste arijsche bankiers.

Per Telegraaf.

LONDEN den 11 December.

De Observer meldt, dat Engeland op het Congres oor lord Cowley en lord Wodehouse zal worden ertegenwoordigd. Naar de meening van dat blad al het Congres van langeren duur zijn dan men aanvankelijk gedacht had.

Volgens de Sunday Times is de Regering voornemens aan het Parlement aanvrage te doen om een rediet van £ 12,000,000 tot het organiseren van een ast stelsel van verdediging.

Lord Palmerston wordt morgen van Brighton hier terugverwacht.

LONDEN den 12 December.

De Times deelt mede dat het regement artillerie te Woolwich van 14 op 16 brigades is gebragt, benevens dat er twee extra batterijen zullen worden opgerigt.

Verder bevestigt de Times dat lord Wodehouse benoemd is tot tweede gevolmagtigde van Engeland op het Congres.

PARIJS den 12 December.

Thans is ook berigt ontvangen van de toetreding der Regeringen van Napels en Rome tot het Congres.

(*Tweede depêche.*)

Het Hof van Tours heeft uitspraak gedaan in de zaak van mevrouw Lemoine en hare dochter. De laatste is vrijgesproken, de eerste, in aanmerking genomen verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot twintig jaren dwangarbeid.

(*Derde depêche.*)

Le Pays verzekert dat lord Wodehouse officieel tot Gevolmagtigde van Engeland op het Congres is benoemd.

Napels en Rome zullen door twee Gevolmagtigden worden vertegenwoordigd. Frankrijk 3 pct. Slotkoers 70.65, later 70.85.

FRANKFORT den 11 December.

Men verneemt dat de Bondsdag, in zijne gisteren gehouden zitting, op voorstel van Pruissen heeft besloten, het committé voor de Keur-Hessische aangelegenheden te versterken door de benoeming der gevolmagtigden van Oostenrijk, Pruissen, Beijeren en Saksen tot leden daarvan.

FRANKFORT den 12 December.

Men verzekert, dat besloten is, te beginnen met het volgend jaar, de coupons der nationale Metallieken weder in zilver te betalen.

MADRID den 11 December.

Wij hebben tijdingen ontvangen van het tooneel des oorlogs in Afrika. Zij zijn gedagteekend uit het te El Otero gevestigde Spaansche kamp, van den 9 december des avonds.

In den morgen van dien dag hadden de Mooren met onstuimigheid de redoutes der Spanjaarden aangetast en waren met kracht teruggeslagen. Ten gevolge van deze nederlaag had de vijand zich teruggetrokken in het dal dat door deze redoutes wordt beheerscht en heeft daarop, tienduizend man sterk, een tweeden aanval à la charge gedaan. Het tweede Spaansche legerkorps, onder bevel van den generaal Zavala, dat de dienst van voorhoede verrigtte, heeft dezen nieuwen aanval met kracht afgeslagen.

Deze beide gevechten hebben de Mooren, naar men schat, 300 dooden en 1000 gewonden gekost. De verliezen der Spanjaarden bedragen 40 dooden en 310 gewonden, waaronder 30 officieren.

De troepen hebben blijken gegeven van de grootste dapperheid; bijzondere melding verdient in dit opzigt de generaal Zavala, de bevelhebber van het tweede legerkorps. De generaal Garcia, bevelhebber van den staf, bestuurde op bewonderingwekkende wijze de operatie van een vleugel des legers welke was aangevallen. Andere generaals zijn in het bulletin met name vermeld. Daden van bijzonderen heldenmoed zijn terstond op het slagveld beloond.

De gesteldheid der zee blijft verdere inschepingen nog steeds beletten.

LONDEN den 12 December.

Koloniale waren stil maar vast. — **IJzer** 55/9. — **Oliën**, Lijn- 27/9, Palm- 46/½, Patent- 39/¾. — **Talk** in loco 55/6, Jan./Maart 55/3, April/Junij 54/6. — **Boter**. Friesche 118, Groninger 88, Zwolsche 104, Kamper 106. — **Vee**. Aan de markt waren 7560 Runderen, 24,420 Schapen en Lammeren, 160 Kalveren. Bij vrij levendigen handel waren de prijzen voor de beste kwaliteiten iets hooger.

LIVERPOOL den 12 December.

Katoen. Heden werden afgedaan 8000 b. tot onveranderde prijzen.

BERLIJN den 12 December.

Rogge per Dec. 48½, Voorjaar 47¾ th. — **Olie**. Raap- per Dec. 11¼; per April/Mei 11½ th.

ANTWERPEN den 12 December.

Koffij en **Suiker** vast. — **Granen**. Tarwe *f* 13. Rogge *f* 8½.

PARIJS den 12 December.

Frankrijk 3 pc. 70.65; dito 4½ pc. —.—. Crediet Mob. 857. Spanje 1¾ pc. —; dito Binnenl. 3 pc. —.

LONDEN den 12 December.

De 3 pc. Geconsolid. 95⅝. Spanje 1¾ pc. 33½; dito Buitenlandsche 3 pc. 45¼. Portugal 3 pc. 46¼. Mexico 3 pc. 22¾. Venezuela 4½ pc. 28¾; dito Uitgest. 14½ a 15. Illinois 7 pc. 79 a 78.

WEENEN den 12 December.

Nationale Metalliek 5 pc. 79.50. Metalliek 5 pc. 73.60. Wissel Londen *f* 123.50.

FRANKFORT den 12 December.

Metalliek 5 pc. 56¼; dito Nationale 5 pc. 61⅝. Spanje 1¾ pc. 32; dito 3 pc. 42⅛.

ANTWERPEN den 12 December.

Spanje 1¾ pc. 32½; dito Binnenl. 3 pc. 42⅞. Metall. 5 pc. 58½; dito Nation. 5 pc. 62½.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 12 December.

Z. M. de Koning is gisteren van het Loo in de residentie teruggekeerd.

— Z. K. H. Prins Frederik, die heden alhier van Berlijn werd terug verwacht, is volgens bekomen berigt weder eenigzins ongesteld geworden en is daardoor de reis weder uitgesteld.

— Aan het lokaal van het Provinciaal Gouvernement van Zuidholland heeft heden de aanbesteding plaats gehad van het wegbreken der Rijkskribben aan de rivier de Nieuwe Maas beneden de haven van Vlaardingen en aan de Bonte Koe, met het afgraven van de in de rivier uitstekende punt achter de eerstbedoelde krib, in de provincie Zuidholland, welk werk is aangenomen door den heer W. Kraaijeveld te Sliedrecht, voor de som van *f* 32,773. Er waren 10 biljetten ingekomen.

— Heden ochtend werd boven deze stad een zeldzaam luchtverschijnsel waargenomen. Ten ongeveer 7½ ure werd de lucht plotseling gloeijend rood gekleurd, hetgeen aanhield tot 8 ure, als wanneer het verschijnsel, in westelijke rigting afnemende, allengs verdween, waarop eene hevige regenbui volgde.

STATEN-GENERAAL.

De Tweede Kamer heeft heden voortgezet de discussie over het Xde Hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Oorlog*).

De heer *de Casembroot*, Minister van Oorlog, heeft die begrooting in eene uitvoerige rede verdedigd. Terwijl wij verwijzen naar ons uitvoerig verslag van die rede, stippen wij hier slechts de hoofdpunten aan: De regeling van de leger-organisatie bij de wet achtte de Minister niet met de Grondwet overeen te komen, en zou, al geschiedde zij, in de gevolgen voor het defensiewezen nadeelig zijn. Bij dit punt gaf de Minister eene geschiedenis van de organisatien die bij het leger hadden plaats gehad, om aan te toonen dat zij grootendeels het gevolg zijn geweest van den aandrang tot bezuiniging, en gaf de Minister tevens nadere opheldering omtrent de verhouding betrekkelijk deze zaak tusschen hem en de overige leden van het Kabinet. In de tweede plaats trad de Minister in eene uitvoerige blootlegging der gronden, waarop zijne voorstellen steunen tot verhooging van de soldij, van de toelage in het kleeding- en reparatiefonds, van de vermeerdering van het ration brood en van de verbetering der kasernes, ook in verband met de overtuiging des Ministers dat de gemeenten niet verpligt zijn de kosten van kasernering te dragen. In de derde plaats werd door den Minister de noodzakelijkheid betoogd van de vermeerdering van het personeel en de paarden bij het leger; en, eindelijk, trad de Minister in een betoog, op welke gronden hij voorstelde de voltooijing, uitbreiding en versterking van onze linien van defensie, die zullen zijn de Amsterdamsche linie, de Utrechtsche linie, de Grebbelinie. In den loop zijner rede verklaarde de Minister, dat de aanmaak van 100,000 geweren waarschijnlijk zal kosten 3 millioen, en de defensiewerken ruim genomen 6 millioen zullen kosten, doch dat deze uitgaven zijn buitengewone en dus tijdelijke.

De Minister heeft ten slotte verklaard, dat indien hij van de aanneming der begrooting afhankelijk stelt zijn verder aanblijven als Minister, dit niet is eene uittarting van de Vergadering, maar het gevolg van zijn verlangen om open en rond uit te komen voor zijne overtuiging. Hoe de uitslag der stemming dan ook zijn moge, steeds is hij overtuigd dat ieder lid der Kamer zou beslissen met de hand op het hart en in het belang des Vaderlands, dat allen even zeer lief hadden.

Deze rede, die 2½ uur heeft geduurd, kan hier niet in verdere bijzonderheden worden medegedeeld; derhalve herhalen wij onze verwijzing naar het uitvoerig verslag.

De zitting der Kamer werd daarna voor een kwartier uur geschorst, doch de Voorzitter deed van te voren voorlezen een brief van den Minister van Binnenl. Zaken, waaruit bleek, naar aanleiding van de daarover dezer dagen in de Kamer plaats gegrepen hebbende discussie, dat bij het Departement van binnenlandsche zaken thans werden opgemaakt de concept-voorwaarden waarnaar aan den Koning zou worden voorgedragen, om *te gelijker tijd* concessie te verleenen tot aanleg van een spoorweg van Leyden naar Woerden en van een weg van Scheveningen over 's Hage naar Gouda.

Na de hervatting der zitting hebben op nieuw het woord gevoerd de heeren *Thorbecke*, *Storm van 's Gravesande*, *de Kempenaer*, *van Hall* en *van Akerlaken* tot nadere adstructie hunner reeds geopenbaarde meening.

De heer *van Hoëvell*, die zijne meening nog niet had ontwikkeld, verklaarde bezwaar te hebben tegen eene begrooting zoo hoog als de voorgestelde, daar de Minister geene poging had gedaan, om op onderdeelen, die daarvoor vatbaar schenen, inkrimping en bezuiniging voor te stellen. Tevens wees de spreker op de noodzakelijkheid om van ons leger, voor zoo veel de vrijwilligers betreft, het meeste nut te trekken voor de dienst in Indië, en gaf dat belang in ernstige overweging aan de Ministers van Oorlog en van Kolonien.

De *Minister van Oorlog*, almede kortelijk de vorige sprekers nog eens beantwoordende, gaf o. a. de verzekering dat het ook zijn wensch was om het leger hier te Lande te doen strekken tot steun en versterking van dat in Indië, doch de zaak was van groot gewigt en, alvorens zijne meening daaromtrent mede te deelen, wenschte hij dat een plan daartoe betrekkelijk rijp werd. Overigens zou hij trachten al die bezuinigingen in te voeren, die in het beheer van de verschillende onderdeelen der begrooting mogelijk zijn zouden, voor zoo veel de dienst daardoor niet benadeeld werd.

De algemeene beraadslaging werd daarna gesloten verklaard. Over de afdeelingen in de onder-artt. der begrooting is geene discussie gevoerd van dat gewigt, om hier in dit korte overzigt te worden opgenomen; zij liep slechts over ondergeschikte punten, als de min voegzame wijs van de opkomst der miliciens bij de indeeling in de korpsen; de herziening van de exercitie-reglementen; het edele gedrag van een ondergeschikt ambtenaar in het milit.-hospitaal te 's Hage bij het heerschen van de cholera; de toestand der karabijnen van de kavalerie; de wensch om een muur van de vesting Groningen te doen herstellen; de wenschelijkheid om aan gemeenten gemakkelijk te maken de uitvoering van werken, voor zooveel die in betrekking staan tot aanwezige vestingwerken, en de aanbeveling aan den Minister van de groote diensten, door het korps marechaussées gepresteerd.

Het wetsontwerp is daarna in stemming gebragt en *aangenomen* met 40 tegen 23 stemmen.

Morgen discussie over hoofdstuk XI (*Departement van Kolonien*.

[*Zie verder het uitvoerig verslag dezer zitting in ons Bijblad van heden.*]

Blijkens het verslag der Commissie, uit de Tweede Kamer, in wier handen gesteld is de rekening der algemeene commissie van liquidatie der zaken van de voormalige wees- en momboirkamers over 1857, leverde die rekening op een saldo van *f* 28,188.14½.

Luidens het verslag der commissie, in wier handen gesteld is de rekening van die zelfde commissie van liquidatie over 1858, was er op ult.° december 1858 een batig saldo aanwezig van *f* 12,167.27½.

Het dezer dagen bij de Tweede Kamer ingekomen wetsontwerp, bepalende de eindbestemming der baten, bedoeld in art. 13 der wet van 5 maart 1852 (regeling der zaken van de voormalige wees- en momboirkamers) strekt, om die baten te bestemmen tot amortisatie van schuld. Die baten beloopen *f* 54,200 nominaal rentende 2½ pct., *f* 300 rentende 3 pct., *f* 400 rentende 4 pct. en een saldo in contanten van *f* 1480.13½.

Van het denkbeeld, om die baten aan te wenden tot de vorming van een weduwenfonds voor Landsambtenaren, is de Regering teruggekomen, zonder daarom het denkbeeld zelf van de oprigting van zoodanig fonds geheel te laten varen.

Zie hier de orde der werkzaamheden van de Tweede Kamer vóór het winter-reces. Na de behandeling der wetsontwerpen betrekkelijk de Staatsbegrooting zal zij beraadslagen over:

1°, de wet tot vaststelling der begrooting over de gestichten te Ommerschans enz. voor 1860;

2°, de wet tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor 1860;

3°, de wet tot herziening der regten op den in- en uitvoer van visch;

4°, de conclusie van het verslag op het verslag der inlichtingen op een vroeger verslag omtrent de Staatsrekening over 1855;

5°, de conclusie van het verslag over de rekening der commissie wees- en momboirkamers 1857;

6°, de conclusie van het verslag over het verslag der commissie wees- en momboirkamers 1858;

7°, de conclusie van het verslag over de inlichtingen van het verslag der commissie omtrent de Staatsrekening over 1854;

8°, de conclusie van het verslag over de inlichtingen van het verslag der commissie omtrent de verslagen der scholen 1854 55, 1855/56 en 1856.57;

9°, de conclusie van het verslag over het verslag omtrent den staat der scholen over 1857 58, en

10°, de wet tot vaststelling der middelen bestemd tot dekking der uitgaven begrepen in de Staatsbegrooting voor 1860.

ROTTERDAM den 12 December.

De *N. R. C.* meldt in hare editie van heden avond dat zij hare gewone telegrafische depêche uit Batavia dd. 24 october heeft ontvangen, en dat daarin met geen woord van de onrustbarende geruchten wordt gewaagd, die eenige dagen geleden door eene uit Engeland ontvangen depêche waren verspreid.

Onder het afdrukken dezes hebben wij onze gewone depêche uit Batavia nog niet ontvangen.

Z. M. de Koning is gisteren avond van het Loo komende met gevolg langs den Rijnspoorweg alhier gearriveerd en werd, bij afwezigheid van den heer Burgemeester ten gevolge van ongesteldheid, door den heer Wethouder mr. A. Schadee aan het station van den Rhijnspoorweg gecomplimenteerd en verder naar het station van den Hollandschen spoorweg begeleid. Aan het stationsgebouw van den Hollandschen spoorweg werd Z. M. opgewacht door heeren commissarissen van dien spoorweg te dezer stede en heeft daarop, begeleid door de directie der Hollandsche Spoorweg-Maatschappij, met een extra-trein van hier de reis naar 's Gravenhage voortgezet.

Aanstaanden donderdag den 15 dezer, des middags ten 1½ ure, zal de Gemeenteraad alhier eene vergadering houden, waarin de volgende zaken ter tafel zullen worden gebragt: Mededeeling van ingekomen stukken, benoeming van hulponderwijzers; — idem van commiesen-surnumerair; — delibereren over de concept-verordeningen voor de havenloodsdienst.

Het onderstaande adres aan de Eerste Kamer is hier ter stede reeds door vele aanzienlijke handelaars en andere ingezetenen geteekend en zal nog morgen (dingsdag) ter beurze aangeboden worden, terwijl het dingsdag en woensdag bij de boekhandelaren M. Wijt en Zonen ter teekening zal liggen:

Aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal!

Geven met den meesten eerbied te kennen de ondergeteekenden, allen ingezetenen der gemeente Rotterdam,

Dat zij met levendige vreugde en belangstelling de aanneming van het wetsontwerp aangaande de Noorder- en Zuiderspoorwegen, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, met eene betrekkelijk groote meerderheid, hebben vernomen,

Dat, naar hunne overtuiging, de aanleg der ontworpen spoorweglijnen aan het algemeen belang voldoet, en deze bestemd zijn om voor den Nederlandschen handel, de industrie en het verkeer, van onberekenbaar nut te zijn,

Dat zij derhalve, in het algemeen belang des Lands, en opdat deze hoogst gewigtige zaak eindelijk worde tot stand gebragt, deze Vergadering eerbiedig, maar dringend verzoeken, het aangeboden wetsontwerp tot bekrachtiging van eenige artikelen der concessiën voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen, verleend te willen aannemen.

't Welk doende enz.

Heden avond werd, onder leiding van den heer J. J. van Krieken, in de zaal der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, de aangekondigde uitvoering van zangstukken, ten voordeele der Werkinrigting voor hulpbehoevende blinden, gehouden. Het programma bevatte de kruiswoorden des Verlossers, muzijk van Haydn, benevens verschillende koren en solo's uit oratorien van Haydn, Händel enz. Neemt men de zware taak in aanmerking, die den zangers was opgelegd in het bijna zonder tusschenpozen en alleen met ondersteuning van een seraphine-orgel, ten gehoore brengen van dit groot aantal meerendeels zeer moeijelijke zangstukken, dan mogt men hunne onvermoeide kracht prijzen en den uitslag niet onbevredigend noemen. Verschillende solisten hebben zich daarbij verdienstelijk gekweten, terwijl de orgelbegeleiding door den heer G. B. van Krieken loffelijk werd uitgevoerd. Uit de talrijke opkomst van het publiek bleek de belangstelling in het weldadige doel dezer uitvoering. Wij twijfelen dan ook niet of de opbrengst, door de inzameling van gaven, bij het eindigen der uitvoering, vermeerderd, zal aan de goede verwachtingen en bedoelingen in ruime mate beantwoorden.

Het Leven en de Werken van Thomas Campbell waren het onderwerp der tweede lezing over Engelsche Letterkunde, heden avond door den heer C. H. Gunn in de Concertzaal, Bierstraat, alhier gehouden. Eerst leverde de spreker eene boeijende schets van het leven des beroemden Schotschen dichters, den Pope van Glasgow genoemd, in 1775 geboren en in 1844 overleden. Reeds in zijne vroege jeugd maakte de natuur op hem een diepen indruk, dien hij in zijne zangen heeft wedergegeven; eene reis naar Duitschland in het begin dezer eeuw bragt hem in kennis met Klopstock en andere vernuften; te Altona bestudeerde hij Duitschlands philosophie en litteratuur; later kwam hij te Londen, waar hij vele vrienden en vereerders ontmoette, zich door zijne dichterlijke en letterkundige producten, o. a. als redacteur van het New Monthly Magazine, onderscheidde, doch ook aan vele gevaren was blootgesteld, die een verderfelijken invloed op zijn talent hebben geoefend. In de verschillende betrekkingen door hem bekleed, ook aan de Universiteit te Glasgow, onderscheidde hij zich door edelen eenvoud, ware humaniteit, afkeer van onderdrukking, zucht naar vrijheid en onafhankelijkheid. De ondergang van zijn echtelijk geluk deed hem ten laatste in eene kwijning vervallen, waaruit hij niet weder herstelde; zijn lijk werd in de Westminster-abdij bijgezet en een monument voor hem opgerigt. Maar duurzamer gedenkteeken heeft *Campbell* zich gesticht in zijne schoone gedichten, waarvan de heer Gunn na de pauze eenige proeven mededeelde. De beroemdste daarvan zijn zeker de „ *Pleasures of Hope*", op 22jarigen leeftijd vervaardigd, waarin de natuur als het ware aan de kunst is gehuwd: — *Gertrude of Wyoming*, eene roerende schets uit den oorlog met de Indianen in Pennsylvanië ontleend, — en *the last Man*, waarin hij den ondergang van het geschapene met stoute majesteit bezingt en de profetie eener zalige onsterfelijkheid over de puinhoopen dezer aarde doet ruischen. — Het was gewis velen aangenaam met dezen dichter kennis te maken, en zij die hem reeds kenden zullen zich gewis de vernieuwde herinnering niet beklagen.

Z. M. heeft aan A. W. F. graaf van Bijlandt vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van de orde van den Rooden Adelaar 4de klasse, hem door Z. K. H. den Prins Regent van Pruissen, namens Z. M. den Koning, geschonken.

Z. M. heeft benoemd: bij het wapen der artillerie, bij het 1ste reg. vesting-artillerie, tot 2den luit., den kadet J. C. W. R. T. Baud, en bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, tot 2den luit., den kadet R. Sturm, beiden herkomstig van de Koninkl. Militaire Akademie, en in zijnen rang bij het reg. grenadiers en jagers overgeplaatst den kapitein jonkh. H. G. F. Leyssius, van het 7de reg. infanterie.

Z. M. heeft herbenoemd tot burgemeesters der volgende gemeenten: te Geertruidenberg L. P. Koene, te Budel J. C. A. Rutten en te Wijmbritseradeel mr. M. Bakker, en tot burgem. der gem. Noorddijk benoemd jhr. mr. C. de Marees van Swinderen.

Z. M. heeft aan den heer F. A. W. Miquel, op zijn verzoek, met het einde dezes jaars, eervol ontslag verleend als lid der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Noordholland, gevestigd te Amsterdam.

Het Staatsblad n.° 111 bevat een Koninklijk besluit van den 5 dezer, houdende goedkeuring der statuten van de Utrechtsche Zendings-vereeniging, en erkenning dier vereeniging als regtspersoon.

De gewone audientien van de Ministers van Kolonien en van Finantien zullen op 14 en 15 dezer geen plaats hebben.

De uitslag der verloting van de Kunstkronijk, laatstl. zaturdag te 's Gravenhage, ten overstaan van den notaris C. J. van de Watering, gehouden, is geweest als volgt: N.° 6, L. van Bakkenes en Comp. te Amsterdam, een zilveren tafel-ornement; n.° 174, Is. An. Nijhoff en Zoon te Arnhem, J. J. Schenkel, de groote kerk te Haarlem (gezigt op het beroemde orgel); n.° 231, A. W. Sijthoff te Leyden, P. F. van Os, een stal met paarden; n.° 298, P. K. Braat te Dordrecht, P. M. van de Laar, een genre-stuk; n.° 353, J. K. de Liefde te 's Gravenhage, een zilveren tafel-ornement; n.° 447, A. van der Spui te 's Gravenhage, een zilveren tafel-ornement; n.° 473, N. A. Dekker te Edam, A. J. van Wijngaerdt, een wintergezigt; n.° 484, M. Smit te Groningen, B. J. van Hove, gezigt op Delft; n.° 575, dr. C. W. H. van Kaathoven, bij Jac. Hazenberg Corns. te Leyden, een zilveren milieu candelabre met negen lichten; n.° 643, J. de Munnik, bij Schreuder en van Baak te Leyden, J. J. Cremer, een landschap; n.° 664, D. A. Sala, bij Schreuder en van Baak te Leyden, mejufvr. Arentina H. Arendsen, een fruitstuk; n.° 717, Altmann en Roosenburg te Rotterdam, een zilveren presse-papier; n.° 735, P. M. Bazendijk te Rotterdam, mejufvrouw Arentina H. Arendsen, een bloemstuk; n.° 742, Oldenzeel te Rotterdam, W. J. van den Berghe, gezigt op Beekestein; n.° 809, J. H. van der Vliet te Rotterdam, een stuk tafelzilver; n.° 863, P. C. Hoog te Rotterdam, een zilveren tafel-ornement; n.° 942, J. G. van Terveen en Zoon te Utrecht, een stuk tafelzilver; n.° 986, S. Ochtman Jz. te Zierikzee, C. L. W. Dreibholtz, eene teekening; n.° 1039, C. Zwaardemaker te Haarlem, een zilveren presse-papier, en n.° 1069, C. Zwaardemaker te Haarlem, J. F. Hoppenbrouwers, eene teekening. Aan de overige nommers is ten deel gevallen de buitengewone algemeene prijs, eene oorspronkelijke novelle van J. J. Cremer, getiteld: „ *Arme Samuel*", welke binnen eenige dagen zal worden verzonden.

Wanneer wij wel onderrigt zijn wordt aan de novelle van den gevierden schrijver nog eene verhoogde waarde bijgezet door de omstandigheid, dat eenige daarin voorkomende dichtregelen door onzen genialen componist Joh. J. H. Verhulst op uitstekende wijze in muziek zijn gebragt, welke muziek mede in het boekwerk is opgenomen.

Eindelijk meenen wij te kunnen mededeelen dat als eersten prijs voor de verloting bij den volgenden jaargang zal worden aangekocht een bij uitstek prachtig zilveren servies met blad, ter waarde van p. m. *f* 1600.

Beroepen bij de Hervormde gemeente: te Zaandijk ds. H. W. Terpstra, pred. te Rockange; — te Heeme (cl. Zwolle) ds. H. W. Eigeman, pred. te Hierden.

Door den heer mr. Westra, te Assen, is uit het door den kerkeraad der Herv. gemeente te Dwingelo aangeboden tweetal tot predikant benoemd ds. C. P. Hofstede de Groot, th. dr., thans te Rottum.

Ds. F. Braakman, pred. bij de Herstelde Evangelisch Luthersche gemeente te Gorinchem, dezer dagen door den kerkeraad dier gemeente te Zwolle op de nominatie gebragt ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van ds. Helwig naar Amsterdam, heeft voor die nominatie bedankt.

— Te Delfshaven is bij herstemming met 18 van de 22 uitgebragte stemmen, de heer H. Tromp tot lid van de Kamer van koophandel en fabrieken gekozen.

— De Gemeenteraad van Leyden heeft in zijne zitting van eergisteren besloten om zich bij adres tot Z. M. den Koning te wenden, met het verzoek om de door den Raad van administratie van de Hollandsche Spoorweg-maatschappij gevraagde concessie voor een spoorweg van Woerden naar Leyden toe te staan.

— De ziektetoestand van het garnizoen te Leyden is eenigzins verbeterd, doch, wegens het groot aantal militairen, 't welk van het 2de bataillon van het regement grenadiers en jagers en van het depôt van het 5de regement infanterie, aldaar in garnizoen, met verlof tot herstel van gezondheid afwezig is, zullen de gedetacheerde militairen, van het 1ste bataillon van het regement grenadiers en jagers, uit 's Gravenhage, en van de veld-bataillons van het 5de regement infanterie, uit 's Hertogenbosch, eerst in de volgende maand gedeeltelijk naar die garnizoenen terugkeeren.

— Op uitnoodiging der vereeniging ter bevordering van fabrieks- en handwerksnijverheid te 's Gravenhage, in het jaar 1851 opgerigt, was eergisteren avond in het gebouw de Vereeniging in de Warmoesstraat te Amsterdam, een zeer groot aantal belangstellenden opgekomen, ten einde, na het aanhooren van de ontwikkeling der bedoelingen van de 's Gravenhaagsche vereeniging, mede te werken tot de oprigting voor eene afdeeling Amsterdam. Na eenige discussie voor

gen, en waarbij ook met nadruk op de reeds aldaar ter stede bestaande vereenigingen, die dezelfde strekking hebben, werd gewezen, verklaarde zich een 30tal der opgekomenen bereid tot het lidmaatschap toe te treden, waarna alzoo de afdeeling Amsterdam der vereeniging werd geconstitueerd. Hierna werden de volgende heeren tot bestuurders benoemd: Gillis Grevink, A. Roland Hoest, H. Romijn Pzn., J. H. van Koten, S. Sarphati (bij de benoeming afwezig), J. van Maurik en G. J. A. Faber.

— Eergisteren had te Weesp de openbare aanbesteding plaats van het maken van een verdedigbaar gebouw achter het 's Gravelandsche front; aannemer de heer A. de Jong te Ameide, voor *f* 164,500.

— Reeds in het jaar 1834 werd door jhr. C. A. Rethaan Macaré er de aandacht op gevestigd dat de dichter Jacob Cats, die zoo als bekend is vele jaren te Middelburg heeft doorgebragt, van 1603 tot 1623 zou gewoond hebben in de lange Noordstraat, in het huis naast de societeit de Vriendschap, gemerkt L, n.° 131, waar thans eene school voor meisjes is gevestigd. Daarbij werd ook de wensch uitgedrukt dat door het plaatsen van een eenvoudigen gedenksteen in den gevel van dat huis, de gedachte aan het verblijf van Cats binnen die stad zou worden levendig gehouden. Deze zaak bleef geruimen tijd zonder gevolg, doch werd in den aanvang van dit jaar door de heeren jhr. mr. Paspoort van Grijpskerke, wijlen mr. S. de Wind en mr. J. H. de Stoppelaar ter harte genomen. Men wilde zich echter eerst de volkomen zekerheid verschaffen, dat werkelijk het genoemde perceel tot woning van Cats heeft gestrekt, en door laatstgenoemden heer werden uit de oude registers en andere bescheiden, in het gemeente-archief voorhanden, de meest voldoende bewijzen opgespoord. In eene ll. woensdag gehouden vergadering van het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen werd daarvan mededeeling gedaan en tevens eene schetsteekening overgelegd van den steen, die vermoedelijk nog vóór het einde van dit jaar in den gevel van gemeld huis zal prijken.

— Ll. vrijdag zijn te 's Hertogenbosch aanbesteed de volgende provinciale werken: 1°, het gereed maken en begrinden van den weg van Oosterhout over 's Gravenmoer naar Waspik, aangenomen door den heer D. Volker te Dordrecht, voor *f* 55,500; 2°, het leveren en plaatsen van 13 tolboomen op den provincialen weg van Tilburg over Best naar St. Oedenrode, aangenomen door H. C. Lachouwers te Vucht, voor *f* 1050.

— Ll. donderdag is te Breda gevankelijk binnengebragt H. van de Water, oud 10 jaren, geboren en wonende te Raamsdonk, aangehouden op bevel der justitie, als verdacht van het schrijven van brandbrieven; reeds eenige dagen te voren is zijn vader M. van de Water in hechtenis genomen, als verdacht van brandstichting.

— De haringvisscherij levert te Harderwijk dit jaar bijzonder weinig op. Onder anderen hebben twee visschers gedurende de geheele week te zamen slechts 2 tal (400 stuks) haring gevangen. De bukking is daardoor dan ook schaarsch en duur en geldt 50 a 60 c. het dozijn.

— De uitslag der ll. dingsdag te Wolvega gehouden aanbesteding van het maken van twee molens en een houten schutsluis en het graven eener molen-aar in den Veenpolder onder Ter Idzaro en Oldeboltwolde is geweest als volgt: 1ste perceel, een wind-watermolen van 22 ellen vlugt, met eene woning voor den molenaar, aannemer E. L. Smilde te Heerenveen, voor *f* 11,700; — 2de perceel, een wind-watermolen mede van 22 ellen vlugt, aannemer L. L. Hoopkamp Jr. te Oldeboltwolde, voor *f* 11,200; — 3de perceel, het bouwen van eene houten schutsluis in de vaart onder Oldeboltwolde, aannemer J. J. Winters te Gorredijk, voor *f* 5845; — 4de perceel, het graven eener molenaar of togtsloot bij langs den straatweg, met het bouwen van drie vaste houten bruggen en een stalt met banten, aannemer G. H. Klazinga te Lippenhuizen, voor *f* 6000.

— De Zitting der Wetgevende Vergadering in Luxemburg werd den 7 dezer door den Staatsminister gesloten. Om van hare toegevendheid en vredelievendheid blijk te geven heeft de meerderheid der Kamer haar eerste voorstel laten varen en in de plaats der regtstreeksche verkiezing een stelsel voorgeslagen, volgens hetwelk de Kamer voor de helft regtstreeks en voor de wederhelft bij trappen verkozen worden zou, derhalve nagenoeg zoo als de verkiezingen bij de kieswet van 1857, die echter spoedig daarna veranderd werd, geregeld waren. Ook tegen dit voorstel hebben zich nogtans de Regering en de regterzijde der Kamer verklaard, terwijl de linkerzijde het heeft aangenomen, zoodat alles nu van het verwerven der Koninklijke sanctie afhangt. De behandeling der eerst in de laatste dagen voorgelegde wet op de drukpers is tot de volgende Zitting uitgesteld. Den 6 dezer interpelleerde de heer Metz de Regering over hare instructien aan den Bondsgezant ten opzigte van het Keur-Hessisch vraagstuk, maar de verlangde opheldering werd geweigerd, dewijl de zaak nog in behandeling was, waarop de heer Metz de Kamer aanraadde zich ter gunste der verdrukte Hessen te verklaren.

—Zr. Ms. fregat met stoomvermogen de Admiraal van Wassenaer, onder bevel van den kapitein ter zee R. van Voss, is den 11 dezer te Cherbourg aangekomen. Alles was wel aan boord.

ROTTERDAM den 13 December.

Heden nacht ten half twee ure ontstond alhier brand in de Korte Frankenstraat, in eene water- en vuurnering, die zich nog al ernstig liet aanzien. Door de ijverige brandweer, die spoedig op de plaats des onheils aanwezig was, gelukte het den brand bij het huisje te bepalen.

240ste Staats-Loterij.

4de Klasse, 1ste Lijst.

Trekking op 12 December.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 25000: N°. 17613
„ „ - 1500: „ 329
„ „ - 400: „ 5461 11474 18710
„ „ - 200: „ 4091 9582 15724
„ „ - 100: „ 3738 6904 14098

Prijzen van *f* 65:

81	3091	5331	7671	10618	12861	15375	17449
114	3100	5467	7852	10681	12896	15389	17592
125	3109	5485	7871	10700	12923	15407	17645
175	3159	5500	7910	10775	12980	15437	17687
234	3190	5535	7911	10860	12985	15438	17723
458	3231	5552	7940	10865	13029	15448	17892
664	3235	5560	8003	10953	13075	15461	18108
710	3275	5600	8015	10962	13098	15468	18109
847	3332	5659	8062	10971	13111	15499	18165
924	3354	5722	8066	10986	13113	15509	18311
980	3428	5735	8082	10996	13137	15545	18373
996	3732	5754	8122	11011	13151	15599	18379
1043	3774	5770	8156	11044	13190	15642	18384
1145	3840	5851	8285	11200	13193	15681	18423
1158	3902	5869	8292	11332	13226	15721	18427
1159	3912	5914	8372	11424	13232	15735	18473
1198	3945	5925	8390	11432	13269	15871	18490
1205	3972	5946	8466	11449	13307	15872	18591
1272	3991	5975	8507	11523	13328	15874	18607
1293	4000	6016	8529	11582	13529	15881	18684
1346	4013	6084	8570	11665	13542	15967	18702
1393	4035	6093	8604	11726	13748	15996	18705
1411	4038	6153	8663	11747	13751	16002	18855
1498	4058	6293	8668	11851	13757	16022	18880
1622	4070	6387	8721	11858	13791	16031	18993
1634	4127	6397	9005	11897	13802	16076	19037
1642	4149	6398	9053	11913	13877	16112	19109
1827	4158	6450	9118	11954	13912	16154	19130
2003	4238	6456	9141	11959	13979	16162	19193
2020	4268	6550	9155	11973	14034	16271	19201
2025	4301	6558	9194	11979	14080	16283	19206
2032	4331	6602	9196	12018	14123	16311	19224
2069	4373	6841	9266	12073	14158	16444	19240
2092	4385	6864	9363	12116	14197	16467	19248
2147	4398	6897	9450	12130	14250	16496	19257
2174	4405	6954	9451	12144	14271	16515	19260
2223	4417	6997	9472	12159	14298	16603	19283
2278	4426	7030	9544	12167	14344	16621	19309
2315	4517	7090	9560	12186	14505	16725	19364
2356	4528	7160	9588	12262	14645	16726	19409
2376	4573	7173	9600	12273	14746	16771	19439
2402	4641	7248	9636	12336	14753	16901	19458
2584	4645	7269	9715	12338	14829	16987	19470
2662	4730	7312	9922	12344	14836	16997	19553
2705	4737	7341	9932	12366	14881	17023	19623
2711	4788	7348	9947	12466	14887	17043	19634
2715	4875	7352	10228	12487	14916	17107	19642
2762	4892	7355	10246	12496	15013	17231	19665
2863	4931	7447	10286	12515	15020	17290	19683
2875	5012	7452	10291	12572	15053	17323	19730
2911	5190	7490	10305	12644	15075	17330	19815
2939	5195	7495	10325	12666	15123	17368	19840
2981	5229	7526	10466	12739	15133	17370	19928
3013	5306	7549	10535	12790	15223	17404	19999
3030	5321	7637	10559	12859	15225	17410	

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 12 December.

OVERLEDEN: F. W. de Kok, wed. H. Boet, 62 j. — A. M. Duym, d., 3 j. — W. F. Buddenbaum, d., 10 m. — E. H. van der Hoop, d., 1 m. — S. Zonneveld, vrouw van W. J. Desar, 46 j. — M. van der Wolf, wed. W. Stortenbeker, 82 j. — A. Wienekes, vrouw van D. Ringlever, 57 j. — H. Grootkerk, z., 3 j. — J. C. Bakhuizen, vrouw van B. Yzenbrant, 43 j. — J. A. Correljé, z., 3 m.

BEVALLEN: D. A. M. Friethoff, geb. de Buck, z. — C. P. Bakker, geb. van Loenen, d. — G. Calvis, geb. Vermeulen, d. — A. van Bueren, geb. Hoek, d. — J. C. Snelleman, geb. Ozefius, d. — C. Lagewaart Visser, geb. Galmast, d. — S. Ketelaar, geb. Nommers, d. — J. P. Kloos, geb. Jung, d. — A. Hunter, geb. van Dure den Hollander, d. — L. W. Alenson, geb. Felperlaan, z. — G. B. van Duynen, geb. Maarschalkerweert, d. — M. van der Lee, geb. de Maas, d. — A. A. Westerwoudt, geb. Seylaart, z. — J. van Batenburg, geb. Sylaart, d. — A. K. Maas, geb. Baaten, d. — C. van Geldermalsem Hulstkamp, geb. van der Meyden, z. — J. H. Vermeulen, geb. Drost, z.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SAMARANG, het Ned. Barkschip Juno, k.H. W. Nicolaï. Adres deReeders C. Vlierboom & Zonen en de Cargadoors Vlierboom & Suermondt.

BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Brikschip Jan van Galen, kapit. P. H. de Boer. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BELFAST, het Nederl. Galjootschap Mentor, kapit. W. T. Schuring. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

BERGEN in NOORWEGEN, het Nederl. Kofschip de Gier, kapit. W. F. Leicher. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

BOSTON, het Pruissisch Barkschip Georg Carl, Kapit. C. Ziesmer. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer, Hudig & Blokhuyzen en Wambersie & Zoon.

DUBLIN, het Nederl. Kofschip Hermannus, kapit. D. E. Hesse. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

HAVANA, Ned. Schoener Mina, kapit. Nieuwstraten. Adres de Cargadoors P. A. van Es & Co. alhier, of de Bevrachters Dorschläg & Gerbaulet.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

KANAGAWA, bij JEDDO (JAPAN) via BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip Krimpen aan de Lek, kapit. W. Ouwehand, om den 6 December te vertrekken. Adres bij den Reeder Murk Lels, te Alblasserdam, en bij de Cargadoors Kuyper, van Dam & Smeer, te Rotterdam, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

LISSABON, het Nederl. Hoekerschip Maas, kapit. W. Post. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Riga, kapit. Francis Freeto. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Bremer Barkschip Herzogin von Brabandt, kapit. A. Beling. Adres bij Wambersie & Zoon.

TRIEST, het Ned. Schoenerschip Veendam, kapit. B. A. Hazewinkel. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Te Amsterdam:

PADANG (direct), voor Goederen en Passagiers, het Clipper-Fregatschip Zeelandia, kapitein W. Blaakhert. Adres bij de Cargadoors de Coningh & Co.

SOERABAIJA (direct) het gekoperd Nederl. Barkschip Koning Willem III, kapit. H. H. Zeylstra. Adres bij de Coningh en Co.

SYDNEY, Ned. Bark Pantalon, kapit. F. Nepperus. Adres G. W. van Barneveld Kooy, de Vries & Co., Jan Corver & Co., of Dorschläg & Gerbaulet.

Prijzen der Buitenl. Coupons

en UITGELOTE OBLIGATIEN.

AMSTERDAM den 12 December.

Metalliek......	*f* 23.30	Sp. Piasters....	*f* 2.40½.
idem Nationale..	- 28.40	„ Coup. per fr.	- —.
Napelsche......	- —.—.	Hamb. Russen..	- 32⅛.
Div. Eng. in £...	- 11.57½.	Russ. in Zilv. R.	- 33⅛.
Eng. Russen....	- 11.57½.	Poolsche in fl...	- 27⅛.
Fransche.......	- 55¼.	Coup. Port. 1 Jan. 1848 per £ 2.	- —.—
Belgische.......	- 55¾.	Papier Roeb....	- .
Pruissische.....	- 35.		

Beurstijdingen.

ROTTERDAM den 12 December.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	62 5/16		
„	dito dito 4 „	96⅛	96¼	96¼
Spanje,..	Obl. 3 pCt. nu 1¾ „	32½		
„	Binnenl. a6/m. 3 „	42		
Portugal,	Obl. 1856/7/9. 3 „	42 5/16		
Rusland,	dito te Londen 3 „	64 3/16		
„	bij Stiegl. 18555 „	99⅞		
„	Spoorw. Aand. *f*	221½	221¾	221½
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½ „	29⅜		
„	dito dito .... 5 „	55¼		
„	dito Nat. Met. 5 „	59	59 5/16	59¼
„	Priorit. Loten. *f*	98		

Over 't geheel leverde de markt in geene der genoteerde fondsen variatie van aanbelang op.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje, Obligatien, 1¾ pc., 32 9/16; dito binnenlandsche, 3 pc., 42 1/16. Oostenrijk, Metalliek, Nationale, 5 pc., 59¼, 59 5/16, 59 5/16; dito Oude, 5 pc., 55 5/16. Mexico, Obligatien, 3 pc., 20⅜.

AMSTERDAM den 12 December.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	62 3/16	62½	62 7/16
„	dito dito 3 „	74⅜	74⅝	74⅝
„	dito dito 4 „	96 5/16	96½	96 5/16
„	Amort-Synd...3½ „	92		
„	Handel-Maats. 4½ „	124½		
„	O. I. Leening 4 „	95⅜		
„	Leen. Holl. Sp. „			
„	Rijn-Spoorw...4½ „			
„	Maats. v. Weld. 4 „			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½ „			
Frankrijk,	Certificaten....3 „			
Spanje,..	Buitenlands...1¾ „	32 9/16	32⅝	32⅝
„	dito 3 „			
„	Binn. a *f* 60003 „	42⅛	42¼	42 3/16
„	Amort. Schuld.........	10⅞	11	
„	Bew. v. Coup..........			
Portugal,	Oblig.............3 pCt.	43¾	43 13/16	
„	dito 1856/59..3 „	42 1/16	42 5/16	
„	dito Uitgest...			
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5 „	104		
„	dito 1828/29..5 „	102	102⅛	
„	Cert. 1831/33..5 „	84¾		
„	dito 1840......4 „	80⅞	81	
„	dito *Stieglitz*..4 „	80⅞	81	
„	dito d.° Nieuwe 5 „	90⅜	90⅝	90 7/16
„	dito d.° 1855 N. 5 „	99⅞	99 15/16	99 15/16
„	dito te Londen 4½ „	96	96 1/16	
„	dito v. Assign. 6 „	62		
„	Inschr. dito ...6 „	61⅝		
Polen,.....	Aand. 1835..........*f*	157¾	158	
„	Obligatien......4 pCt.	79⅛	79¼	
Pruissen,	Oblig........... 5 „	102¾		
„	Aand....... 3½ „	203½	204	
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5 „			
„	dito dito 4 „			
„	dito Met. Oude 5 „	55 5/16	55 9/16	55 9/16
„	dito N. te Ams. 5 „	74⅛	74½	74⅜
„	dito Nat. Met. 5 „	59⅜	59 11/16	59 11/16
„	dito Metall.....2½ „	29⅜	29 7/16	
„	Wen. Ad. fl 2504 „	277		
Brazilië,	1824, £ 100, 5 „			
Equador,	£ 100...........1 „	12 5/16	12¼	
Venez.....	Obligatien......3 „	26 13/16	26 15/16	
„	Uitgestelde ....1½ „	14 1/16	14 3/16	14 1/16
Grenada,	Obligatien......3¾ „	16¼	16 5/16	
„	Uitgestelde			
Mexico,..	Obligatien......3 „	20¼	20⅜	
Illinois,	......................7 „	81½		

Rusland, Cert. te Londen 1859, 3 pc., 64 1/16; Spoorw. Actien volgef., 5 pc., 221, 221½. Weener Bank-actien *f* 844, *f* 847, *f* 845. Fransch Oostenr. Spoorw. Oblig. bij Hope, 3 pc., 123. Beijeren, Spoorw.-Actien, 54¼. Brazilie, Geldl. 1852, 4½ pc., 91¾. Louisiana, 5 pc., 100⅜. Griekenl., Obl. Geldl. 1825, 5 pc., 2⅞.

Beleening 3, Prolongatie 3½, Disconto 3.

Hollandsche fondsen, bij vrij levendige affaire in Integralen en 4 pcts., ruim ¼ verbeterd.

Van vreemde waren Oostenrijksche vrij gunstig gestemd. In andere was geen beduidende verandering.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62 7/16. Spanje, 1¾ pc., 32⅝; dito Binnenl. 3 pc., 42 3/16 a ¼. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 55 9/16 a ⅝; dito Nationale 5 pc., 59⅝ a 59 11/16.

LONDEN den 10 December.

3pc. Cons. cont.	97¼	a	97	3 pc. Peru....	70	a	71
id. id. op tijd	95¾	-	95½	4½ pc. id. Urib.	82	-	84
5 pc. Oostenrijk	78	-	80	id. te New-Y.	80	-	83
4½ pc. België..	98	-	100	3 pc. Portugal.	45½	-	46½
5pc. Braz. 1824	101	-	103	5 pc. Rusland.	108	-	110
id. 1829/39 ...	—	-	—	4½pc. idem	99	-	101
id. 4½ pc. 1852	96	-	—	3 pc. Spanje...	44½	-	45½
idem 1858....	96	-	—	1½ pc. idem...	33¼	-	33¾
6 pc. Buen.-Ayr	76	-	78	idem Amort. ..	10½	-	11½
6 pc. Chili....	103	-	105	id. Cert. Coup.	4¼	-	4¾
3 pc. idem....	73	-	76	5 pc. Sardinië.	85½	-	—
5 pc. Denemark	98	-	102	6 pc. Turkije..	77½	-	78½
3 pc. idem ...	85	-	87	idem Nieuwe..	66	-	66¼
2½ pc. Holland.	65	-	66	4 pc. idem....	103¾	-	104¼
4 pc. idem....	99	-	101	3 pc. Venezuela	28	-	29
Ecuador......	13	-	15	idem Uitgest..	15	-	15½
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. krt.	11.13¼	a	14¼.
3½ pc. Grenada.	16	-	17	idem 3 m.	11.15¼	-	15¾.
id. Uitgestelde	4¾	-	5¼	id. Rott. 3 m...	11.15¼	-	15¾.
3 pc. Mexico.	22¼	-	22¾	id. Parijs kort....	25. 7½	-	15.
4½ pc. Peru...	91	-	92	idem 3 m.....	25.30	-	37½.

Binnenlandsche fondsen iets lager. Buitenlandsche met weinig verandering en weinig omgang.

PARIJS den 10 December.

Frankrijk 3 pc. a contant 70.15, 70.25, 70.05, 70.10; dito op ult. 70.35, 70.25, 70.50; dito 4½ pc. a contant 96.50, 96.75; dito op ult. —; Bank-Actien —. Crediet Mobilier 830, 833.75. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 500. Napels 5 pc. —. Spanje 1¾ pc. 33½; dito buitenl. 3 pc. oude 44½ en nieuwe —; dito binnenlandsche 3 pc. 43¼; dito Passive 11. Oostenrijk 5 pc. 85½.

De fondsen zijn heden een weinig teruggegaan; de 3 pcts. Fransche fondsen sloten 5 a 10 centimes lager dan gisteren.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aang.*
12 dec. *Cath. Wilhelmina*, Popken, Hellevoet
Vertrokken.
11 *President Ram*, Ulrich, Hellevoet
(11 Z.O.—N.O.)
(12 Z.W.—N.)

Hellevoet. *Aang.*
11 dec. *Westmoreland*, Evans, Port-Madoc
12 *President Ram*, Ulrich, Brouwershaven
Louise, Ziepke, Libau
Vertrokken.
11 *Veendam*, Hazewinkel, Triest
Levant (st.), Havre
Susan West, Reason, Belfast
12 *Jacoba*, Schultz, Newc.
Zeilklaar.
Arnold Böninger, Hashagen, New-York
De *Catharina Wilhelmina*, Popken, is in het Hillegat vlot gekomen en naar Brouwershaven vertrokken.
(11 Z.O.—O.N.O.)
(12 Z.W.—N.)

Brielle *Aang.*
11 dec. *Prins v. Oranje* (s), Duinkerken
Leo (st.), Londen
Alert (st.), Hull
12 *Norfolk* (st.), Goole
Ocean Queen (st.), Hull
Irwell (st.), dito
Zingari (st.), Hartlepool
Vertrokken.
Fijenoord (st.), Londen
Bellone, Levêque, Abbeville
(11 O. ten N.)
(12 W.Z.W.—N. t. O.)

Maassluis (O.) *Vertr.*
10 dec. *Zeemeeuw*, Kruithoff, avontuur
(in den nacht van 11 dec. wel in zee gekomen.)
12 (Z.W.) Niets gepass.

Amsterdam *Vertr.*
10 dec. *Sperwer*, Schreuder, Singapore
Theodora Josina, Tjakkes, Suriname
Curaçao, Wolking, Oud Calabar
Victoria, de Haan, Napels
Lucia Jantina, Lieffijn, dito
Jacob Roggeveen, Vos v. Marken, Newc.
11 *Annachien & Jantje*, Venema, Triëst
Geziena Hillegonda, Jansen, Venetië
Margaretha Augusta, Jongman, Nantes

Texel *Aangek.*
10 dec. *Twenthe* (st.), Hull
Burg. Huidekoper (s), d.°
12 *Ondine* (st.), Bordeaux
Anneohina, Blouw, Liverpool
Twee Gebroeders, Butter, Londen
Vertrokken.
10 *Juffer Grietje*, Hazewinkel, Livorno
Smyrna (st.), Londen
Gouv. v. Ewijck (s), Hull
11 dec. Niets gepasseerd.
(11 Z.Z.O.; 12 W.Z.W.)

Vlie *Vertrokken*
9 dec. *Amsterdam* (st.), Hamburg

Vlissingen *Aang.*
8 dec. *Racehorse*, Burke, Alexandrië (E.)
Robinson, Orloff, Marianopel
9 *Agitatore*, Odessa
10 *Vision*, Melin, St. Helena
Vertrokken.
8 *Eugénie*, Scheper, Buenos-Ayres

—o—

St. Helena *Vertr.*
3 nov. *Maria Louisa*, v. d. Heyden, (v. Rangoon) Gend

Corfu *Aangek.*
29 nov. *Lucia Hendrika*, Dekker, Amsterdam

Triest *Aangekomen*
6 dec. *Sjoukina*, de Jonge, Cardiff

Venetië *Aangek.*
4 dec. *Terschelling*, Rotgans, Boness

Livorno *Aangek.*
29 nov. *Rhône* (st.), Genua
4 dec. *Hillechien Vos*, Lever, Amsterdam

Genua *Aangekomen*
6 dec. *Aurora*, Boon, Rott.

Cette *Aangekomen*
7 dec. *Stella Maris*, Feijen, Genua
Anna Elisabeth, Schrikkema, dito

Malaga *Aangek.*
25 nov. *Zuidlaren*, Drent, Newcastle
Marie, Klein, Hull
Vertrokken.
22 *Stad Genemuiden*, de Gorter, (v. Alexandrië) Falmouth
(na volbragte reparatie)

Oporto *Aangek.*
30 nov. *Hendrika*, de Jonge, Newcastle
Vertrokken.
2 dec. *Betje Pronk*, Vos, Londen

Bordeaux *Aang.*
10 dec. *Grietje Koens*, Kuyper, Gothenburg
Vertrokken.
9 *Hollander* (st.), Rott.

Royan *Vertrokken*
8 dec. *Catharina Hofland*, Hazewinkel, Brussel

Havre *Aangek.*
9 dec. *Sieka*, de Groot, Amsterdam
Jonge Brechtus, Brandt, dito

Liverpool *Aangek.*
9 dec. *Osprey* (st.), Rott.
Uitgeklaard.
Cornelia Wilhelmina, Hoeksma, Triest

Cardiff *Aangek.*
8 dec. *Saramacca*, de Vries, Rio Janeiro
Vertrokken.
8 *Mercurius*, v. d. Veer, Triest

Falmouth *Aangek.*
10 dec. *Adelaide*, de Haan, Galatz
Vertrokken.
9 *Leonora*, Jongebloed, (v. Newc.) Alexandrië

Torbay *Vertr.*
9 dec. *Balmoral* (st.), (v. Rott.) St. Nazaire

Portsmouth *Binneng.*
11 dec. *Admiraal Tromp*, v. Tubergen, Batavia n. Amsterdam
(wegens tegenwind; alles wel aan boord.)

Bij **Wight** *Aangek.*
9 dec. *Gelderland*, Hellingman, Batavia n. Amst.
(109 d. reis)

Deal *Gepass.*
9 dec. *Hermanus Hesselaar*, Mellema, Newcastle n. Carthagena

Londen *In lading*
9 dec. *Hendrik Pieter*, Vil, Buenos-Ayres

Harwich *Aangek.*
9 dec. *Eendragt*, Fortuin, Workum

Ipswich *Aang.*
9 dec. *Thames*, Ford, Rott.

Yarmouth *Vertr.*
7 dec. *Prince Albert*, Clare, (v. Shields) Rott.

Lowestoffe *Binneng.*
9 dec. *Oak*, Lotheam, Roquejada n. Rott.

Sunderland *Aang.*
8 dec. *Klaartje*, de Ruiter, Rotterdam
9 *Ann Proud*, Gowland, Amsterdam
Emily, Shaw, dito

Newcastle *Uitgekl.*
9 dec. *Grietje Weemhoff*, Pot, Marseille

Holy Island *Aangek.*
8 dec. *Gloucester*, Morrison, Rotterdam

Grangemouth *Vertr.*
8 dec. *Alida*, Peper, Boness

St. Davids *Vertr.*
8 dec. *Pieter*, Oostervink, Malaga

Ostende *Aangek.*
9 dec. *Godelevus*, Homveld, Pillau

Leer *Aangek.*
7 dec. *Barbara Jonker*, Oltmans, Koningsb.
Gezina Margaretha, Stenger, dito
Jeltina, Scherpbier, Pillau
8 *Catharina Groenewold*, Velvis, Amsterdam
Tedina, Beerthuis, dito

Bremerhaven *Aang.*
9 dec. *Clara*, Wells, Bat.

Swinemunde *Aang.*
9 dec. *Broedertrouw*, de Bey, Dordrecht

Bolderaa *Vertr.*
4 dec. *Provincie Drenthe*, Beekman, Elseneur

Corsoer *Uitgekl.*
7 dec. *Nachina Lammech.*, Rijnberg, Holland

—o—

Amsterdam 12 dec. Het schip *Margaretha*, kap. H. L. Mulder, v. Hamburg herwaarts bestemd, is, volgens brief van Groningen, van den 10 dezer, zwaar lek en met verlies van zeilen, anker en ketting, te Delfzijl binnengebragt.

Vlissingen 10 dec. Het schip *Janet & Mary*, kapit. Massey, van Poole naar Dordrecht, is alhier in zinkenden staat en met adsistentie van pompers binnengebragt; den vorigen avond was men reeds bedacht geweest het schip te verlaten, daar de Goereesche loods geene mogelijkheid zag binnengaats te komen; een Vlissingschen loods mogt dit echter gelukken.

Delfzijl 6 dec. De lading zaad van het Ned. schip *Jantina Margrietha*, kapit. Net, van Londen n. Antwerpen, den 17 nov. zwaar lek alhier binnengeloopen, is gelost en met ligters naar Groningen vervoerd.

Gothenburg 7 dec. De Ned. kof *Pieter Bentum*, kapit. W. J. Schaap, met granen van Dantzig naar Engeland, is met schade alhier binnengeloopen.

Plymouth 9 dec. De *Albuera*, heden onder zeil gaande, is tegen de Ned. Rijks stoomkorvet *Citadel van Antwerpen* aangevaren en heeft daarvan de bramsteng gebroken.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 13 dec.: 1ste getijde 5 ure 49 min.; 2de get. 6 ure 13 min.

Arnhem. Waterhoogte 10 dec. 2.19 el.

Keulen. Rijnhoogte 10 dec. 9 v. 4 d. en 11 dec. 8 v. 8 d. Rijnl.

Aangekomen 10 dec. C. W. Beijer van Rott. met 2513 ctr.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Herzogin von Brabant, G. A. Beling. — 541 vaatj. en 3 k. Koopm., Outshoorn en van der Held; 40 v. Potasch, Rochussen en Pit; 17,225 Duigen, 650 v. Harst, 50 v. Terpentijn, 50 v. Asch en 250 v. Extract-Verwhout, Gebr. Nottebohm; 30 v. Asch, 60 v. Terpentijn en 350 v. Harst, Schmitz en Fassbender; 57 v. Asch en 50 v. Parelasch, Merrem en Co.; 50 v. Terpentijn, P. J. van der Schrieck en Co.; 100 v. dito, 50 v. dito. 533 v. Harst, 750 v. dito, 24 bundels Schoven en 4 v. Bodemstukken, Order.

NEW-YORK, Theodor Voss, N. P. Möller. — 600 k. Extract-Verwhout, A. F. Ebeling en Co.; 450 k. dito, 350 v. Harst en 25 v. Potasch, Gebr. Nottebohm; 50 v. Terpentijn, C. L. Roechling en Co.; 100 v. dito, 64 v. Harst en 55 v. Asch, Schmitz en Fassbender; 16 v. Potasch, Outshoorn en van der Held; 1 k. Lederdoek, C. Hemmann en Co.; 1 k. Wasdoek, J. C. Reckleden, te Amst.; 1000 v. Harst, 142 v. dito, 55 v. dito, 20 v. Parelasch, 120 blokk. Mahoniehout, 100 v. Terpentijn, 25 bund. en 3 z. Balein en 18,000 st. Duigen, Order.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 12 Dec.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.60	11.65
d.° 3/m.	11.57½	—
Parijs . .	55 7/16	55 11/16
d.° 3/m.	55¼	—
Bordeaux.	55 3/16	55 7/16
Genua. . .	45½	—
Livorno. .	38½	-
Napels . .	78½	—
Petersb. .	168½	—
Hamburg.	35 1/16	35 3/16
d.° 3/m. .	35	—
Antwerp .	—	1½ v
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen. .	92	—
Triest. . .	91⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 12 Dec.

	2 maanden		zigt.	
Londen. .	11.60	g	11.65	g
Parijs. . .	55⅜	g	55 11/16	g
Bordeaux.	55	g	—	g
d.° ½ m.	55⅜	g	—	g
Genua . .	45½	g	—	g
Livorno. .	38¼	g	—	g
Napels . .	78½	g	—	g
Hamburg.	35	g	35 3/16	p
	3 maanden.		Zigt.	
Madrid . .	240	g	—	g
Cadix. . .	242	g	—	g
Sevilië . .	239	g	—	g
Bilbao . .	239	g	—	g
Lissabon .	40⅜	g	—	g
Porto. . .	40¼	g	—	g
Petersb. .	168	g	—	g
	6 weken.		Zigt	
Weenen ..	91½	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ⅛.

Speciekoers.

AMSTERDAM den 12 December.

Gouden Specien per Stuk.

Nieuwe Dukaten....... *f* — a *f* —
Oude gerande dito..... - 5.50 „ - 5.60
Tien Gulden Stukken... - 9.60 „ - 9.70
Dito Eng. Souvereigns... -11.65 „ -11.75
Dito Pistolen .... - 9.50 „ - 9.60
Nieuwe Louis-d'Or.....
Stukken van 20 francs... - 9.25 „ - 9.35
Baren Goud en Specien } - 9½ a „ -10½ { pc. a *f* 1442.60 per N. ℔ fijn.

Zilveren Specien per Stuk.

Pilaren Piasters............. *f* 2.55 a *f* 2.60.
Fransche Kroonen.......... - 2.70 „ - 2.75.
Stukken van 5 francs .... - 2.33 „ - 2.36.
Brabantsche Kroonen........ - 2.65 „ - 2.70.
Pruissische Daalders......... - 1.75 „ - 1.78.

Zilveren Specien per Ned. ℔ Fijn.

Fijne Drittels .... *f* a *f*
„ Bar. 1000/1000 950. - „ -
Zilver van 900 a 850.
dito „ 800 - 700.
dito „ 600 - 500.
dito „ 400 - 300.
} - 104.20 „ *f* 105.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 12 December.

MEEKRAPPEN redelijk aangeboden; daar de vraagprijzen evenwel weder hooger waren als vorige week, was de omzet gering.

GRANEN, ZADEN enz. Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. ging heden bij matigen aanvoer langzaam tot vorige prijzen van de hand; goede en puike jarige *f* 9.75 a *f* 10.25; mindere *f* 8.50, a *f* 9.50. De puikste Nieuwe *f* 9 a *f* 9.40; middelbare *f* 8.50 a *f* 8.75; geringe *f* 7.25 a *f* 8.25; Roode vond zeer weinig vraag; 164 ℔ jarige Hoogl. Kleefs. *f* 340; 162 ℔ puike Jar. Bovenl. Ris *f* 315. Rogge: Overm., Zeeuws; en Vlaams. prijshoudend: *f* 6.50 a *f* 7.30; buitenlandsche stil: 152, 156 ℔ Pruissische *f* 220, *f* 240; 152 ℔ Zweeds. *f* 220. Gerst. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 10 c. lager. Winter *f* 4.70 a *f* 6; dito Zomer *f* 4.80 a *f* 5.80. Voorts bij partij N. Rijn per 1950 kil. *f* 200. Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3.30, *f* 5; dito Lange *f* 2.20, *f* 3.90. Boekweit: op 140 ℔ N. Brab. *f* 185, *f* 187, *f* 190; Rijn *f* 185, *f* 187; Gron. Veen *f* 180; Fransche *f* 155. Erwten: Zeeuws. Groene *f* 8.75, *f* 9.75; groote dito *f* 9.50 a *f* 12.75; Geld. Graauwe en Capucijner *f* 11, *f* 15.50. Boonen. Zeeuws. en Walch. Witte *f* 8.50 tot *f* 10.25; dito Bruine *f* 8,25, *f* 10.50; dito Paardenboonen *f* 6.20, *f* 7. Koolzaad zonder omgang. Kanariezaad *f* 10, *f* 11.25.

VLAS met veel handel tot onveranderde prijzen.

SCHIEDAM den 12 December.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 147 ℔ N. Libau *f* 200 6/w.; 147 ℔ jar. dito *f* 204 1/m., *f* 206 3/m. Gerst, 128 ℔ N. Libau *f* 183 cont., *f* 185 6/w.; 129 ℔ Coursche *f* 184 cont., *f* 186 6/w.; 134 ℔ Windau *f* 200 3/m.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust *f* 13.—.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 18.50.
Amst. proef, „ „ „ „ „ - 19.75.
alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel .... - 1.10

AMSTERDAM den 12 December.

SUIKER. Prijzen der Ruwe: Surinaamsch *f* 25 a *f* 34; Braziel wit *f* 36 a *f* 40, blond *f* 33 a *f* 35, bruin *f* 24 a *f* 32; Havana wit *f* 41 a *f* 45, blond *f* 33 a *f* 40, bruin *f* 26 a *f* 32; Java wit *f* 37 a *f* 42, grijs *f* 35 a *f* 36, blond *f* 33 a *f* 34, bruin *f* 24 a *f* 32; Manilla grijs *f* 33 a *f* 36, bruin *f* 25 a *f* 32; Mauritius blond en grijs *f* 32 a *f* 36, bruin *f* 24 a *f* 31.

TIN. Van Banca zijn 250 blokk. verk. tot *f* 83.

De marktnotering was heden als volgt:

HOOI. Langestraats	*f* 14½ a 16½	STROO. Rogge....	*f* 11½ a 12
Kamper-Eilands..	„ 13½ - 16	Tarwe............	„ 11 - 11½
Koe..................	„ 10 - 13½		

GRANEN. Tarwe stil: 130 ℔ b. Pools. *f* 308. Rogge. Gedroogde bij partij iets hooger; 125, 127 ℔ Galatz *f* 210, *f* 216; 118 ℔ N. Arch. *f* 187; 119 ℔ N. Petersb. *f* 189; 118 ℔ jarige dito *f* 184; op levering williger; in April *f* 195, *f* 196, *f* 197; Mei *f* 199, *f* 200; Junij *f* 202; Pruiss. in Julij *f* 208 per 2100 kil.

ZADEN enz. Koolzaad op het Voorjaar £ ½, op het Najaar £ 1 hooger; Polder *f* 11; op 9 v. Olie te lev.: in April e. k. £ 64½; in Oct. e. k. £ 67. Lijnzaad in een doen: 113 ℔ Taganrog *f* 300. Raapolie dadelijk en op het Najaar williger; op het Voorjaar onveranderd; op 6/w. *f* 37; vlieg. *f* 35¾; 1 Mei *f* 36¾; Sept. en Oct. *f* 38. Lijnolie dadelijk ruim prijshoudend; op levering traag; op 6/w. *f* 31¼; Vlieg. *f* 30; 1 Maart *f* 30½, ¼; 1 April *f* 30¾; Mei *f* 31. Hennepolie op 6 w. *f* 37½, Vlieg. *f* 36¼. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 56 a *f* 60. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 9 a *f* 11.

VEE. Runderen 1ste kwal. *f* 190 a *f* 210, 2de kwal. *f* 180 a *f* 200, 3de kwal. *f* 170 a *f* 190; Melk- en Kalf-Koeijen *f* 100 a *f* 140; Schapen *f* 20 a *f* 24; Varkens 44 a 48 c. per Ned. ℔.

VETWAREN. Zuidzee-Traan *f* 32; Robben- *f* 36; Bruine Lever- *f* 42, blanke *f* 50 a *f* 56; Rondvisch per 50 Ned. ℔ *f* 14½; Ansjovis 1859r *f* 7½, 1858r *f* 8.

LIVERPOOL den 10 December.

KATOEN. De markt was gedurende deze week zeer flaauw en Amerik. soorten werden tot flaauwere prijzen veel aangeboden. De meeste soorten zijn ⅛ d. gedaald. Brasiel eveneens dalende. Fernambucq ⅛ lager, terwijl Maranham en Maceio nog moeijelijk te plaatsen zijn. Egypt. onveranderd maar stil. In Surat was meer handel tot 1/16 a ⅛ lager. Op speculatie vonden nemers 1430 b. en voor uitvoer 6940 b. — SUIKER vast en bedong ferme prijzen. Omzet 350 v. St. Lucie tot 38/; 1000 matten Bourbon tot 35/6 en 4350 b. Manilla tot 19/. — RUM en MELASSEN zonder handel. — KOFFIJ. 100 b. Singapore bedongen 52/. — RIJST. 40 tiersj. Carolina 22/. — ZWAVEL bedong vorige prijzen. 400 t. tot £ 8 a 8.12/6. De markt sluit evenwel vaster en voor 2a vraagt men nu £ 8.15/. — NITRATE. Op levering zijn 650 t. verkocht tot 14/6 a 14/9 en van disp. 400 t. tot 14 a 14/6. — OLIEN. Van Palm- vonden 550 t. tot £ 44 a 45 nemers en van Olijf- 160 t. tot vaste prijzen. Terpentijn-. Amerik. 34/.

ANTWERPEN den 10 December.

KOFFIJ. St. Domingo is op nieuw gerezen; 600 b. Laguayra bedongen 39 c. — SUIKER. De omzet bestond uit 100 k. Havana n.° 12½, en 150/m. kil. tot *f* 16¼. — GRANEN. De markt is zeer vast voor Tarwe, Inl. *f* 12¾ a *f* 13; dito Rogge eveneens hooger; Zweedsche *f* 8 a *f* 8¼; Odessa *f* 7½. Oliezaden prijshoudend.

HAVRE den 8 December.

KATOEN. De markt is heden stiller en de omzet bepaalde zich bij 500 b. — HUIDEN blijven gevraagd. 219 st. gez. Chicago op levering bedongen fr. 80 en 3200 st. gez. Fernambucq dito fr. 73 en 950 st. gez. Buenos-Ayres Paardenvellen fr. 12½. — POTASCH flaauw. Voor 44 v. 1a Amerik. betaalde men fr. 38¾ a 39. — Van CACAO vonden 110 b. Haïti nemers tot fr. 58 en 400 b. Para tot fr. 75. — Van WAS 60 k. Japansche tot fr. 1.65.

HAVRE den 9 December.

KATOEN is heden een weinig meer gevraagd en er zijn afgedaan 1025 b., terwijl men nog van 300 b. Mobile tot fr. 105 spreekt. Op levering vonden 1000 a 1200 b. nemers. — Van KOFFIJ zijn uit de hand afgedaan 600 b. Rio tot fr. 69 en in veiling 244 b. besch. Manilla tot fr. 120 a 125. — HUIDEN. Men meldt ons den verkoop van 500 st. gez. Australische tot fr. 60. — RIJST. 22 tiersj. zijn tot fr. 29½ en 24 dito tot geh. prijs verkocht. — Men meldt ons den verkoop van 40 m. kil. WALVISCHTRAAN tot fr. 55. — Van WOL zijn 52 b. Buenos-Ayres verkocht tot fr. 1.50 a 2.75. — Van CACAO 179 b. Para tot fr. 75 en 100 b. Haïti tot fr. 59 en van Amerik. KOPER 5000 kil. tot fr. 280.

HAMBURG den 10 December.

KOFFIJ vast maar stil en weinig aangeboden. — ZINK stil. — RAAPOLIE loco 23⅜, per Mei 21⅜. — GRANEN. Tarwe levendig en zeer vast. Rogge onveranderd.

Advertentien.

Voor de vele blijken van belangstelling, ons betoond bij het overlijden onzer Behuwdzuster, Mevrouw H. J. KOLFF, Wed. den Heer C. KOLFF, te *Middelharnis*, betuigen wij onzen welmeenenden dank.

Rotterdam 13 *December* 1859.

C. G. KOLFF,
H. E. KOLFF, HOLLERTT.
Wed. D. H. JOOSTEN, KOLFF.

Bevallen van eene DOCHTER *E. H. C. NOLEN*, geliefde Echtgenoot van

Barendrecht F. VAN DER MEULEN,
9 *December* 1859. *Genees-, Heel- en Verloskundige.*

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *ANNA VAN DUYM*, geliefde Echtgenoot van E. J. M. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT.

Rotterdam 11 *December* 1859.

Heden avond overleed alhier, na eene langdurige ongesteldheid, onze geliefde Moeder, Mejufvrouw TRIJNTJE NOORDZIJ, Weduwe van den Heer BASTIAAN 'T HART, in den ouderdom van ruim 61 jaar.

Pernis Uit aller naam.
den 11 *December* 1859. P. 'T HART.

Strekkende deze tot algemeene kennisgeving.

Krachtens Bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in het **Faillissement** van **J. S. VAN VRIESLAND,** *Koopman en Winkelier*, wonende te Rotterdam, worden bij deze **opgeroepen** de Schuldeischers in gezegd Faillissement, de Bevoorregt en de Pand of Hypotheek hebbende daaronder begrepen, om te verschijnen op Zaturdag den vier en twintigsten December aanstaande, des namiddags ten één ure, in het Geregtsgebouw aan het Haagscheveer te Rotterdam, ten einde over te gaan tot de Verificatie der Schuldvorderingen.

Rotterdam De Curator in het Faillissement,
12 *December* 1859. Mr. J. H. L. VAN BUREN.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

DIENST tusschen ROTTERDAM—MANNHEIM en tusschengelegen Plaatsen.

Van ROTTERDAM langs NIJMEGEN naar MANNHEIM, des **Maandags, Woensdags, Vrijdags** en **Zaturdags**, des morgens ten **8** ure.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM, des **Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags**, des morgens ten **7** ure.

De Booten dezer Reederij hebben op het Dek **Glas-Paviljoen** en ieder **twee Slaapkamertjes**, welke laatste voor *ééne* Reis *af te huren* zijn.

		G. K.	V. K.
VRACHT:	Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN......	*f* 1.80.	*f* 1.10.
	„ „ „ KEULEN.........	*f* 3.75.	*f* 2.35.
	„ „ „ MANNHEIM....	*f* 9.35.	*f* 5.85.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de **Nederlandsche Stoomboot-Reederij**, in de Boompjes, te Rotterdam.

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY
(INCORPORATED BY ROYAL CHARTER)

Wekelijksche Dienst
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN LONDEN,
voor Goederen en Vee

Het Engelsch Schroefstoomschip **EARL OF AUCKLAND,** Kapitein **William W. Appleton,** vertrekt DINGSDAG AVOND den 13 DECEMBER.

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. H. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

OOGENBLIKKELIJKE GENEZING VAN
KIES EN TANDPIJN

door het **ELIXER** van den vermaarde tand meester **DUCHESNE**, *Chaussée Clignancourt, n° 5, te Parijs.*

PRIJS : 1 GULDEN, met Gebruiks-Aanwijzing.

DÉPOTS bij de HH. Apothekers ***ULOCH***, te AMSTERDAM; ***VAN SANTEN KOLFF***, te ROTTERDAM; ***SNABILIÉ EN RENESSE***, te 's GRAVENHAGE; ***GROOTENDORST***, te UTRECHT; ***VAN DE KAMER***, te MIDDELBURG; ***ROMEIN***, te Arnhem; en verder in de voornaamste nederlandsche Apotheken.

De HUIZEN,

PAKHUIS en OPEN GRONDEN

(25 Percelen),

gelegen te Rotterdam aan den Goudschen Singel en achter uitkomende aan de Boschlaan, den 8 December ll. ten overstaan der Notarissen *W. A. VAN BIJLERT* en Mr. *W. P. A. VOORENDONK* te Rotterdam geveild, hebben opgebragt:

N.° 1	*f* 10700,	N.° 12	*f* 850,	N.° 19	*f* 225,
„ 2	- 2650.	„ 13	- 800,	„ 20	- 225.
„ 3	- 3000.	„ 14	- 800.	„ 21	- 225,
„ 4	- 4075.	„ 15	- 800.	„ 22	- 750,
„ 5	- 800.	„ 16	- 775,	„ 23	- 250,
„ 6	- 825.	„ 17	- 750,	„ 24	- 1150.
„ 7	- 800,	„ 18	- 825.	„ 25	- 375,
„ 8	- 425.			te zamen	*f* 32925,
„ 9	- 400,				
„ 10	- 450,				

en zullen op Donderdag 15 December 1859, des morgens ten 10 ure, in het Notarishuis te Rotterdam, ter Verkoop worden **Afgeslagen** als volgt:

Ns.	Ns.
1 tot en met 25 ieder afzonderlijk.	1 tot en met 4 vereenigd.
1 en 4 vereenigd.	5 tot en met 25 vereenigd.
2 en 3 vereenigd.	1 tot en met 25 vereenigd.

Het PAND,

zijnde MOUTERIJ, ROSMOLEN, PAARDENSTAL, HOOIZOLDER, OPEN PLAATS en ERVE, aan de zuidzijde van de Breedstraat en aan de westzijde van de Korte Frankenstraat te Rotterdam, op den 7 December laatstleden door de Notarissen *VAN DER HOOP en REEPMAKER* geveild, zal op MORGEN den 14 December 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis aldaar, eerst in Twee Koopen en daarna gecombineerd, worden **Afgeslagen.**

Het PAND en ERVE,

aan de Hoogstraat, wijk 11, n.° 317, te Rotterdam, Woensdag laatstl. door den Notaris *J. HOGERSDIJK* aldaar, in het Locaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade, geveild, zal op MORGEN den 14 December aanstaande, des namiddags ten 5 ure, door voornoemden Notaris, ter zelfder plaatse, worden **Afgeslagen.**

De Notarissen VAN DER HOOP & REEPMAKER, residerende te Rotterdam, zijn voornemens op MORGEN 14 December 1859, des middags ten 2 ure, in het Notarishuis aldaar, te Verkoopen:

Zes en Vijftig AANDEELEN in onderscheidene **Assurantie-Maatschappijen,** te Rotterdam en Amsterdam, volgens Notitie ten Kantore van de gezegde Notarissen verkrijgbaar.

Betaaltijd der Koopspenningen vóór of op 15 Januarij 1860.

In deze Verkooping kunnen geene Aandeelen worden bijgebragt.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notaris *CAZAUX VAN STAPHORST*, residerende te Rotterdam, is voornemens op MORGEN den 14den December 1859, des namiddags ten vijf ure, in het Huis der Notarissen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en vervolgens aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te Verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk en zeer aangenaam gesitueerd **HUIS, TUIN** en **ERVE,** staande en gelegen aan de noordzijde van den Oudendijk, in de gemeente Kralingen, wijk G, n.° 1, hebbende een riant Uitzigt over den Oudendijk enz., bevattende dit Huis beneden Twee net betimmerde **Voorkamers,** goede **Keuken, Bergplaats, Kelder** en diverse **Gemakken,** en voorts een **Zolder,** thans tot **twee Kamers** ingerigt; belend ten noorden en oosten de Erven *Matthijs Leentvaar*, ten westen het volgende Perceel, te zamen met daarbij behoorende gedeelten Sloot en Weg groot 10 Roeden 70 Ellen, Kadaster sectie A. ns. 3431, 3432 en gedeelten van de ns. 1151, 1152, 2566 en 3430.

Verhuurd tot den 1 Mei 1860 tegen *f* 200 in het jaar.

N.° 2. Een hecht, sterk en mede zeer aangenaam gesitueerd **HUIS, TUIN** en **ERVE,** staande en gelegen aan de noordzijde van den Oudendijk, in de gemeente Kralingen, wijk G, n.° 2, hebbende insgelijks een riant Uitzigt over den Oudendijk enz., bevattende dit Huis eene welingerigte **Voorkamer,** met een **Opkamertje** daarnevens, goede **Keuken, Kelder,** diverse **Gemakken** en beschoten **Zolder** met **Slaapplaatsen;** belend ten noorden de Erven *Matthijs Leentvaar*, ten oosten het vorige Perceel, te zamen met daarbij behoorende gedeelten van de Laan aan de westzijde en gedeelten Sloot en Weg ter grootte van 3 Roeden 58 Ellen, Kadaster sectie A, ns. 3429, 3430, 1142, 1151 en 1152, allen gedeeltelijk.

Bewoond geweest door wijlen den Heer *Matthijs Leentvaar* en onverhuurd.

Iemand intusschen eenige nadere informatien begeerende, vervoege zich ten Kantore van gemelden Notaris *CAZAUX VAN STAPHORST*, aan het Westnieuwland te Rotterdam. Kunnende gemelde Percelen nog HEDEN en MORGEN door een ieder worden bezigtigd, op vertoon van een Permissiebiljet, door genoemden Notaris afgegeven.

OPENBARE VERKOOPING,

op Vrijdag den 30 December 1859, des voormiddags ten 9 ure, aan de Bouwmanswoning **Veldlust**, in de Droogmaking *Zestienhoven*, onder Overschie, van:

70 Stuks Gave YPENBOOMEN, 13 Stuks ESSENBOOMEN en diverse Percelen HAKHOUT. Alles drie dagen vóór den Verkoopdag genummerd te bezigtigen.

Nadere informatie bij den Notaris *DIJXHOORN*, te Overschie.

TE KOOP:
EENIGE GEBRUIKTE
RIJTUIGEN,

als: 2 KAPCHAISEN, waarvan een in de Olie, een Essen KAPWAGEN, een TILBURY, een BAROUCHET voor 4 Personen en een *Poolsche* SLEDE.

Te bevragen bij J. ZIEKENHEINER, te Charlois. Brieven *franco*.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notaris *CAZAUX VAN STAPHORST*, residerende te Rotterdam, is voornemens op **Donderdag den 15den December 1859** (*in plaats van op Woensdag den 14den December, zooals bij vorige Advertentien was aangekondigd*), des namiddags ten *vijf* ure, in het Huis der Notarissen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en vervolgens aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te Verkoopen:

De Fraaije en zeer Uitgestrekte

PLAATS *GEZELLIGHEID*,

thans ingerigt en gebruikt wordende tot het houden van **SOCIETEIT,** met derzelver spatieuse, hechte en sterke LOKALEN en verdere AANHOORIGHEDEN, bestaande in eene zeer ruime SOCIETEITSZAAL met fraaije BILJARTKAMER, sierlijken MUZIEKTEMPEL, uitgestrekte KEGELBAAN, ongemeen fraaije in Steen opgetrokken KOLFBAAN, welingerigte Steenen HUIZING, diverse KOEPELS, waarvan verscheiden met een uitgestrekt en aangenaam **Landgezigt,** verdere VERTREKKEN of KAMERS op de Plaats uitziende, BERGPLAATSEN, LOODS, TUIN, PLANTSOEN en ERVEN, alles staande en gelegen bij en aan den anderen, aan de Lange Warande, tusschen de Gasthuislaan en Mannenlaan, in de gemeente Rotterdam, strekkende van de Lange Warande noordwaarts op tot aan den Heer D. F. R. Bunge, belend ten oosten den Heer B. A. Kloppenburg, de Gasthuislaan en den Heer C. G. Kolff en ten westen de Mannenlaan, Kadaster sectie E, N.s 161, 162, 163, 167, 168, 169, 251, 252, 253, 1619, 1620, 1621, 1622 en 1623, te zamen met daaronder begrepen Stukjes Sloot of Watering ter grootte van **69** Roeden **13** Ellen.

In de Grondbelasting over 1859 aangeslagen op *f* 330.53.

Gemeld Onroerend Goed is bijzonder geschikt tot het aanleggen eener Buitenplaats, het geven van Publieke Vermakelijkheden, den aanbouw van nieuwe Huizen en andere einden meer.

De Verkoop zal plaats hebben in Vijftien Percelen, die eerst afzonderlijk en daarna in verschillende combinatiën zullen worden Afgeslagen.

Deze Percelen worden nader omschreven in de Aanplakbilletten en aangeduid op den Plattengrond der Plaats, waarvan Afdrukken ten Kantore van gemelden Notaris verkrijgbaar zijn. Zij zijn overigens op de Plaats zelve naauwkeurig aangewezen.

De aanvaarding zal plaats hebben 1° Februarij 1860.

In geval van Gecombineerden Verkoop in ééne massa zal de Kooper, des verkiezende, op Taxatie kunnen Overnemen al de MEUBELEN, HUISRAAD, SIERADEN, ILLUMINEERTOESTELLEN en verdere ROERENDE GOEDEREN, thans tot het Gebruik van voorschreven Plaats dienende of bestemd en aan de Eigenaren toebehoorende.

Bij afzonderlijken Verkoop van een of meer Percelen, zal over zoodanige Overneming in nadere onderhandeling kunnen worden getreden.

Het voorschreven te Veilene kan nog HEDEN en MORGEN door een ieder worden bezigtigd, op vertoon van een Permissie-Biljet, afgegeven door genoemden Notaris CAZAUX VAN STAPHORST, ten wiens Kantore, aan het Westnieuwland te Rotterdam, intusschen nadere informatien, **in het bijzonder omtrent Servituten op verschillende Percelen gevestigd wordende,** te bekomen zijn.

Openbare Verkooping,

op Dingsdag den 20sten en Woensdag den 21sten December 1859, des morgens ten 10 ure precies, aan de Houtkooperij, toebehoord hebbende aan wijlen den Heer C. GROEN, buiten de Morsch-Poort der stad Leyden, onder Oegstgeest, van eene groote Partij **ongezaagde** en **gezaagde**

HOUTWAREN,

bestaande in: BEUKEN, IEPEN, EIKEN en andere STAMMEN, verder RONDHOUT en MOOTEN, alles gewaterd; voorts eene Ruime Sortering droog TIMMERHOUT; verder eene Partij Nieuwe KOZIJNEN met RAMEN en VENSTERS, solide Nieuwe BLOEMENBAK met Zeven LEGRAMEN, en gedeeltelijk klaargemaakte HOUTLOODS, mitsgaders eene aanzienlijke Partij MOLENMAKERS- en TIMMERMANS-GEREEDSCHAPPEN en IJZERWERK en eene Partij Oude en Nieuwe STEENEN en AFBRAAK.

Het Stamhout ligt gedeeltelijk aan den Molen van **Mulder,** aan den Marendijk, en verder langs den Morschweg en op een Perceel Land aldaar en het overige op de Houtwerf.

Alles wordt à **contant** Verkocht. Al het bovenstaande is te bezigtigen des Vrijdags en Zaturdags vóór de Verkooping van 9—3 ure; zijnde informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. H. OBREEN, te Leyden, aan den Ouden Singel, alwaar zijn, Notitiën der Houtwaren a 10 Cents te bekomen zijn, alsmede aan de Houtkooperij.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.: 8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda: 10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam: .... 10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.: 6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk: 5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.: 7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk: 5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.15, 7.15
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.—, 7.45
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.30, 9.45, 11.35, 12.30, 6.50,—
Utr.n.Rott.6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn.
te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DINGSDAG 13 December 1859, No. 296.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag 12 December.

In de zitting der Tweede Kamer van heden werd voortgezet en ten einde gebragt de beraadslaging over het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Oorlog*).

De heer *de Casembroot*, Minister van Oorlog, was het eerst aan het woord, en zeide ongeveer het volgende: „Toen ik voor het eerst deze Vergadering binnentrad met eene begrooting, opklimmende tot een hooger cijfer dan vroegere begrootingen, moest ik verwachten niet alleen verdedigers, maar ook bestrijders in deze Kamer te zullen vinden. Dien tegenstand eerbiedig ik. Ik ben te zeer doordrongen en gevoel te zeer de zware verantwoordelijkheid, die op elken Volksvertegenwoordiger rust op het oogenblik dat hij zijne stem zal geven aan een voorstel, dat in zijne gevolgen lasten aan de Natie zal opleggen, dan dat ik den tegenstand niet zou eerbiedigen. Ik deel niet in het gevoelen van hen, die in den Vertegenwoordiger, die zijne stem uitbrengt tegen deze begrooting, ziet een vijand van het leger. Verre zij dit van mij. Maar ik hoop ook, dat men wederkeerig mijne positie als Minister van Oorlog zal begrijpen, en men het billijken zal, dat de verantwoordelijkheid, die ik op mij heb genomen, zwaar op mij weegt. Is toch eenmaal de ure des gevaars dáár, wordt de onafhankelijkheid van den Staat bedreigd, dan is men zeer genegen de geheele Regering voor de afdoende verdediging aansprakelijk te stellen; maar indien dan de krachten te kort schieten, wanneer men dan aan den opgekomen storm niet het hoofd zal kunnen bieden, dan is de openbare meening nog meer gezind, om speciaal den Minister van Oorlog aan te wijzen, als de verantwoordelijke persoon, en om op hem al de verantwoordelijkheid te laden. Ik zou mij gelukkig geacht hebben, indien ik voor deze Vergadering had kunnen verschijnen met eene begrooting tot een aanmerkelijk lager bedrag. Ik ben geheel van het gevoelen, op zoo welsprekende wijs door den heer van Voorthuysen ontwikkeld; ook ik heb het oog niet afgetrokken van dien binnenlandschen vijand, waarvan hij zoo teregt gewaagd heeft. Ik ben te zeer doordrongen van het denkbeeld, dat op elken gulden, die in 's Rijks schatkist vloeit, een druppel zweets kleeft van het volk, dat dien gulden opbragt. Ik ben in de allereerste plaats Nederlander, en eerst daarna komt de Minister van Oorlog, met zijne, helaas! onvermijdelijke eischen! Indien ik dus bestrijders heb gevonden, ook verdedigers mogt ik vinden, die voor mij de taak zeer verligt hebben, en ik zou mij veelal aan de door hen ontwikkelde gronden kunnen refereren, ware het niet, dat ik eenige punten meer afzonderlijk wenschte toe te lichten en sommige verkeerde gevolgtrekkingen wenschte weg te nemen, die, bepaaldelijk met betrekking tot het defensiewezen, uit de gewisselde stukken zijn gemaakt geworden.

I. Ik spreek in de eerste plaats over de legerorganisatie bij de wet. Sedert de belofte te dien aanzien door mijn voorganger afgelegd, is het denkbeeld van wettelijke regeling meer en meer als het ware de geheele kwestie gaan beheerschen. Wat willen zij, die dat denkbeeld voorstaan, en hoe willen zij die wet? Allen willen stabiliteit. Eenige willen in de wet alleen hoofdstukken, waarbij de grenzen ruim gelaten worden, anderen daarentegen willen eene wet die alles zal regelen, wat niet bepaaldelijk voor regeling onvatbaar is. In het eerste geval geloof ik dat de gewenschte stabiliteit niet zal worden verkregen. Binnen de ruime grenzen toch die gelaten zal worden, zal de Minister van Oorlog die voor verandering gestemd is, genoegzame ruimte vinden om aan die zucht ruimen teugel te vieren. In het tweede geval zal men gewis aan die neiging paal en perk hebben gesteld; maar zal die stabiliteit dan goed zijn? Ik geloof het niet; zij kan goed werken, maar zij kan en zal ook eene keerzijde hebben. De vraag rijst dan ook of die stabiliteit wenschelijk is? Ik geloof dat, wanneer zoodanige wet goed werkt naar het denkbeeld van hen die de wet willen, werkelijk stabiliteit zal worden verkregen, maar dan zal het gevolg zijn, dat de Minister van Oorlog zich naast zijne gemakkelijke taak rustig zal nedervleijen; dat hij, wanneer de wet eenigen tijd zal hebben gewerkt, in die stabiliteit geheel zal berusten en met zelfs de nuttigste verbeteringen niet zal durven komen voor deze Vergadering uit vreeze van een moeijelijken strijd uit te lokken. De heer Thorbecke heeft eene zinsnede aangehaald uit de Memorie van Beantwoording, nl. dat ik nimmer zal medewerken om iets in het leven te roepen dat naar mijne overtuiging in volkomen strijd is met eene behoorlijke regeling der Landsverdediging en ook door de Grondwet niet wordt voorgeschreven. Ik beken dat het laatste gedeelte dier zinsnede niet juist is; het is mij uit de pen gevloeid, niet gelijk ik daarbij dacht. Dat gedeelte moest eigenlijk luiden: *en ook door de Grondwet niet wordt geduld.* Wat het 1ste gedeelte der zinsnede aangaat, had ik daarbij vooral op het oog den staat van oorlog. Maar zegt men, de wet moet immers dienen voor den tijd van vrede; ik vraag: waar eindigt de staat van vrede en waar begint die van oorlog? Volkenregterlijk is dat met weinige woorden uit te maken, maar niet op het terrein der Landsdefensie. Er moet toch een zekere staat van overgang zijn, een tijdperk waarin die wet zal moeten ophouden te werken. Er zal een tijdperk moeten zijn, dat men met het oog op gebeurlijkheden zich moet toerusten tot den strijd. Of dat tijdperk aanwezig is, zal veelal van bijzondere beschouwingen afhangen, en laat men alle maatregelen verschoven tot het laatste oogenblik, het zou al ligt geheel te laat zijn. De wet zou dus een zeer dure wet moeten worden, wanneer daarin alle mogelijke voorzieningen vervat waren, en ik zou meenen te mogen betwijfelen of zoodanige wet hier wel tot stand zou komen.

Die de wet willen wijzen steeds op de wenschelijkheid van stabiliteit. Maar hebben er dan zoo vele veranderingen in het leger plaats gehad, alleen uit zucht tot verandering? Hebben er werkelijk plaats gehad zoo veel organisatien, reorganisatien en wat men zelfs heeft genoemd desorganisatien? Zoo ja, zijn ze dan niet voortgekomen, althans voor een groot deel, ten gevolge van den gedurigen aandrang tot bezuiniging? Het zij mij vergund dit kortelijk toe te lichten. In het jaar 1839 had de eerste reductie van het leger plaats: het was eenvoudig een terugbrengen van het leger, op de vredes-formatie van 1821. Het leger bleef niet lang op dien voet. In 1841, ten gevolge van werkelijk bestaande behoefte aan bezuiniging, onderging het leger eene andere organisatie. Het werd toen zamengesteld uit 1956 officieren, 22,000 onderofficieren en vrijwilligers, 255 regementskinderen, 845 officieren en 3970 troepen-paarden. Deze organisatie werd ten gevolge van den algemeenen roep naar bezuiniging in 1843 veranderd. Het leger werd toen gebragt op 1778 officieren, 20,457 onderofficieren en vrijwilligers, 553 officieren en 3590 troepen-paarden. De begrooting, die in 1841 12 millioen bedroeg zonder de pensioenen, bedroeg in 1843 *f* 10,642,000. Na deze organisatie hadden nog herhaaldelijk groote bezuinigingen plaats, waarvan zeer vele slecht hebben gewerkt, waaronder ik slechts noem het wegzenden der volontairs, waardoor men als het ware den boom bij den wortel heeft afgesneden. Men heeft zich daardoor in de toekomst van de kostbare stof om officieren te krijgen, beroofd, zoodat wij ook nu nog onder de gevolgen van dien maatregel lijden. Een tweede slechte maatregel was de verpligting aan kavalerie-officieren opgelegd, om zich slechts met één paard te behelpen. Toen eindelijk kwamen in Frankrijk de groote gebeurtenissen van februarij 1848. Toen moest aan uitbreiding gedacht worden van de kaders der onderofficieren. Doch naauwelijks was de horizont eenigzins opgeklaard, of de aandrang naar bezuiniging in het leger verhief zich op nieuw, totdat eindelijk verscheen het rapport van 13 november 1848, ten gevolge waarvan het leger eenvoudig werd gereduceerd met 1/10, 1/5, 1/4, zonder daarbij eenig stelsel hoegenaamd te volgen. De kosten van het Departement werden verminderd met 1/10, van de staven en administratie met 1/10, van de infanterie met 1/10, van de kavalerie met 1/5, van de artillerie met 1/10, van de genie en de mineurs met 1/10, van de remonte met 1/5, van de militaire akademie met 1/10, van de geneeskundige administratie met 1/15, van het materieel der artillerie met 1/5, van de genie met 1/4, van het buitengewoon materieel der genie met 1/2; alles te zamen eene bezuiniging van *f* 1,269,000. Wat daarvan de gevolgen zijn geweest, is ligt verklaarbaar. In 1850 ontbraken reeds overal onderofficieren en vrijwilligers. Men erkende dat het leger zoo niet langer kon blijven. In de beide Kamers verhieven zich stemmen tegen den bestaanden toestand. Men wilde verbetering, maar men wilde de middelen niet; het moest altijd nagenoeg tot hetzelfde cijfer beperkt blijven. Van 1850—1852 moest men het doen met ruim 10½ millioen en van 1852—1853, met de beruchte *f* 10,400,000, de pensioenen daaronder begrepen, zoodat de werkelijke begrooting slechts bedroeg *f* 8,925,000. — In 1849 werd de artillerie georganiseerd in 1 regement veld-artillerie, in 2 regementen vesting-artillerie, in 1 regement rijdende artillerie, terwijl het korps pontonniers werd afgeschaft. In 1851 rigtte men de tirailleurs-compagnien op, hetgeen niet geschiedde uit zucht tot reorganisatie, maar omdat de gesteldheid van ons Land die tirailleurs eischte. De hoofdorganisatie bleef bestaan, maar in 1852 onderging de artillerie op nieuw eene wijziging. In 1854 werd het kader vermeerderd en de begrooting daardoor gebragt op *f* 9,970,000, behalve 4 ton voor de buitengewone duurte der levensmiddelen. Sedert dien tijd zijn de begrootingen op dien voet gebleven en is dan ook het leger niet in allen deele blijven bestaan gelijk dat in 1848 was gereduceerd. Ten bewijze daarvan herinner ik, dat de formatie van het leger op 1 januarij 1859, 140 officieren meer, 1462 onderofficieren en vrijwilligers meer en 1062 miliciens meer telde, in vergelijking met de formatie van 1852. Daarentegen is die formatie nog 169 officieren minder, 3231 onderofficieren en vrijwilligers en 231 officieren en 377 troepen-paarden minder dan in 1841. Intusschen is ook de begrooting van 1859 2½ millioen minder dan in 1841. Uit dit kort overzigt meen ik te hebben aangetoond, dat meest alle reorganisatien het gevolg zijn geweest van voortdurenden aandrang tot bezuiniging.

II. Ik kom nu tot de grondwettige zijde van de kwestie der regeling bij de wet. Mijn gevoelen deswege is door den heer van Lijnden beter verdedigd geworden, dan ik het zou kunnen doen, en hetgeen ik bij deze discussien over de zaak gehoord heb, heeft mijn gevoelen niet gewijzigd. Wanneer ik in art. 178 der Grondwet alleen zie gesproken van de zorg des Konings, en ik onmogelijk elders in de Grondwet van eene wettelijke regeling iets te lezen vind, dan verbiedt naar mijne innige overtuiging art. 178 zoodanige wet. Het zou van mij vermetel worden geacht, indien ik mij in deze Vergadering, waar zoovele eminente regtsgeleerden zijn, als het ware op glad ijs begaf. Dit zal ik ook niet doen, maar mij eenvoudig refereren aan hetgeen de heer van Lijnden gezegd heeft; omdat dit geheel mijne innige overtuiging uitdrukt. Ik moet evenwel met bescheidenheid vragen: waarom wordt toch zoo bij voortduring op eene léger-organisatie bij de wet aangedrongen; waarom ook niet op eene wet tot regeling van de sterkte der marine? Op den 11 december 1854 werd de begrooting van marine verworpen; men meende dat de toenmalige Minister geene sterkte van de zeemagt had aangegeven. De volgende Minister bood den 8 mei 1855 eene nieuwe begrooting aan. Ze werd vergezeld van eene mededeeling in de Memorie van Toelichting van het stelsel des Ministers. Er werd niet verder over een stelsel gesproken, en de begrooting werd aangenomen. Nu meen ik hetzelfde te hebben gedaan in de Memorie van Beantwoording, en nu vraag ik, waarom men voor Oorlog iets anders wil dan voor Marine. Met een enkel woord ook moet ik spreken van mijne verhouding op dit punt tegenover mijne ambtgenooten. Ik heb dadelijk bij mijne optreding mijn besluit ten deze te kennen gegeven. Het standpunt waarop zij zich bevonden is dat, hetwelk door den heer de Kempenaer zoo helder is uiteengezet. Er zoo over denkende, konden zij ook mijn gevoelen in hun midden dulden. Zij gingen van de overtuiging uit, dat de Grondwet eene regeling bij de wet niet voorschrijft maar ook niet verbiedt. Zij konden dus te zamen gaan met den Minister van Oorlog, die van gevoelen is dat hij zijne verantwoordelijkheid niet mag dekken door zoodanige wet. Geheel iets anders zou het zijn, indien zij het gevoelen waren toegedaan, dat de Grondwet regeling bij de wet eischt, want dan zouden zij lijnregt tegenover mijn gevoelen staan. De heer van Wintershoven heeft mij een alternatief voorgesteld, een soort van compromis, nl. dat ik mijne denkbeelden voor deze Vergadering mogt blootleggen en dat zij na eene discussie bij een besluit werden gevestigd. Ik moet daarop aanmerken dat alles bij Koninklijk besluit wordt geregeld. Ik heb mijne plannen in de Memorie van Beantwoording blootgelegd; wordt de begrooting aangenomen, dan zal een Koninklijk besluit mijne plannen sanctioneren. Ik moet hier herhalen, dat ik volstrekt niet gezind ben eenige verandering te maken, die niet gebiedend wordt gevorderd; in dat opzigt zal men niet ligt een Minister van Oorlog vinden, die meer afkeerig is van dat gedurig veranderen dan ik: en ik hoop dat die verzekering voor de Vergadering genoeg zal zijn.

III. Ik moet nu mijne voorstellen tot verhooging van de begrooting toelichten.

A. De maatregelen tot verbetering van het lot van den soldaat, de verhooging van de soldij, de vermeerderde toelage aan het kleeding- en reparatiefonds, de verhooging van het ration brood. Reeds door den heer de Bieberstein is het nut van die maatregelen aangetoond en ik acht mij gelukkig daarin te zijn gerugsteund door iemand die door veeljarige ondervinding is bekend met de behoeften van den soldaat. Ik geloof dan ook dat de zaak zelve niet veel verdediging behoeft. Dat de soldij van 2 op 3 centen gebragt wordt, is eene sedert lang zóó erkende behoefte, dat geen lid der Vergadering daartegen eenigen twijfel opperen zal. Meer verdeeld in den laatsten tijd is men geweest over de oirbaarheid om het ration brood te vermeerderen. Ik moet herhalen dat de rapporten der korps-kommandanten, bijna eenstemmig de verhooging tot 75 looden hebben aangeraden. Ik erken dat er manschappen zullen zijn, die er iets te veel aan zullen hebben, maar voor den milicien in het algemeen zal het niet te veel zijn. Het is bekend, hoe vele groote hoeveelheden brood dagelijks in de kazerne verkocht worden, en hoe de milicien voor het grootste deel van het geld dat hij van huis gezonden krijgt, brood koopt. De vermeerdering is derhalve noodzakelijk. Ik heb het *corpus delicti* medegebragt en toon u hier het dagelijksche ration brood, zoo als dit thans wordt verstrekt (de Minister wijst hier aan de Vergadering een derde deel van een commiesbrood). Men onderstelle nu een jeugdige maag van 18 a 20 jaren, die 's morgens vroeg marcheren moet. Ik vraag of de helft van dit ration dan te veel is? Na de exercitie vindt hij zijne soep en nuttigt daarbij het tweede gedeelte, en dan heeft hij niets meer. Hij trekt op wacht, hij brengt den langen nacht op zijn post door en toch moet hij tot den volgenden ochtend wachten op ander voedsel. Ik vraag, is dit te veel voor een Nederlandschen soldaat, is het niet te weinig? Ik geloof dus dat het noodzakelijk is de helft daarbij te voegen, opdat de man des avonds nog wat te eten hebbe. Ik moet hier opnemen eene bemerking van den heer Thorbecke. Deze heeft uit mijne woorden in de Memorie van Toelichting afgeleid, dat ik met deze maatregelen meer op het oog had het werven van vrijwilligers, dan de verbetering van het lot van den soldaat. Neen, de hoofdbeweegreden der voorstellen is de verbetering van het lot van den soldaat; maar het verkrijgen van vrijwilligers heb ik genoemd als *gevolg* van die maatregelen.

B. Mijne voorstellen tot vermeerdering van personeel. Wat de infanterie betreft, komt in aanmerking de oprigting van een depôt voor het regement grenadiers en jagers. Het hoog noodzakelijke van dezen maatregel is reeds door den heer Storm betoogd. Inderdaad moet men het oog gevestigd houden op den staat van oorlog. Moet het korps zijne standplaats verlaten, dan moet het een depôt achterlaten, dat bestaan moet uit zijne beste bestanddeelen, en het is dus noodzakelijk dat daarvoor in tijds worde gezorgd, opdat in tijd van nood de beste bestanddeelen niet aan het leger worden onttrokken. Ik kom tot de kavalerie. De gebeurtenissen in het voorjaar hebben het 5de regement dragonders (Limburgsch Bondscontingent) doen reorganiseren. Ik vond dit zoo bij mijn optreden en ik heb niet gemeend dat regement op de vroegere sterkte te moeten reduceeren. Zoolang de betrekking bestaat van Limburg tot den Duitschen Bond, moet de tegenwoordige formatie blijven, of wij vervallen bij de geringste aanleiding tot dezelfde moeijelijkheden als in het voorjaar. Maar bovendien is onze kavalerie zoo zwak, dat wij dit 5de regement tot onze eigene defensie zeer behoeven. Men zegt, Nederland heeft weinig behoefte aan kavalerie; maar er *is* weinig kavalerie.

Men moet niet vergeten dat wij onder de wapenen kunnen hebben ruim 100,000 man, en dat onze kavalerie daarvan slechts 1/25 of 1/26 zal uitmaken. Veel beter kan ik mij vereenigen met hen die geen kavalerie willen, dan eene gansch onvoldoende kavalerie te bezitten; in het eerste geval besteedt men ten minste geen geld. Onze kavalerie is naauwelijks toereikend om in de behoeften der defensie te voorzien. Als wij onze strijdkrachten ontwikkelen, dan moeten wij hebben te velde ruim 40,000 man, waarvan infanterie 34 a 35000, terwijl 1/3, 11 a 12000 man, door de schutterij zal moeten worden geleverd. Zoodanige magt wordt in 4 divisien verdeeld; als men bij elke divisie door elkander gerekend aanneemt dat minstens 2 escadrons moeten worden ingedeeld en wij slechts 16 escadrons bezitten, dan behouden wij slechts 8 escadrons in reserve over, hetgeen even voldoende is om in de behoefte te voorzien. Maar dan hebben wij nog geene kavalerie bijv. voor de stelling Groningen—Delfzijl, die zoo zeer noodig is, omdat die stelling anders open ligt voor den eersten den besten strooptogt. Wij hebben dan nog geen kavalerie voor onze vestingen, waar dan toch kleine detachementen moeten zijn; geen kavalerie voor de mobile brigade te Willemstad. Hieruit blijkt dus dat wij in ieder geval niet te veel kavalerie hebben. Ten aanzien van dit punt heeft men zich te veel laten wegslepen door het gevoelen van een ongenoemd deskundige, voor wiens talent ik hooge achting koester; doch dat gevoelen mag men noemen de voortgezette dwaling van een anders helder verstand. Zoo is het onmogelijk de IJsselverdediging te voeren zonder kavalerie; wij kunnen ook, indien de vijand de grenzen nadert, zonder kavalerie onze buitenprovincien niet observeren en verkennen. De kavalerie zijn als het ware de oogen van het leger. Wat de artillerie aangaat, behoef ik na het betoog van den heer Storm niet aan te toonen de noodzakelijkheid tot vermeerdering der vesting-artillerie. De vermeerdering der paarden voor veld- en rijdende artillerie strekt om met zes batterijen dadelijk te velde te kunnen trekken, hetgeen wel het minste is dat men nemen kan. Ook over de oprigting van den transporttrein zal ik, na het daarover aangevoerde, niet veel zeggen; ook in tijd van vrede zal die trein goede diensten kunnen verrigten en een vermoeijenden arbeid aan de kavalerie besparen. De kompagnie mineurs en sappeurs is reeds sedert lang eene algemeen erkende behoefte; wij keeren hier terug tot hetgeen vroeger was en wat bij de groote reductie in 1848 werd afgeschaft. Bij ons defensiestelsel is de pionierdienst van hoog belang en rekent men nu 350 mineurs voor het leger te velde, dan komen de overige detachementen voor vestingen en elders niet te veel voor. Maar nu zal men vragen, bij het groote gebrek aan vrijwilligers: waaruit zult gij de manschappen vinden om de meerdere paarden te verzorgen? Vooreerst zeg ik, dat wanneer men gelijk nu voortgaat om eerst de paarden te verminderen, omdat men geen manschappen heeft, en dan weder manschappen af te danken, omdat men geen paarden bezit, dat op die wijze ten laatste niets zou overblijven. Wanneer ongelukkigerwijs vrijwilligers mogten blijven ontbreken, dan zal men het ontbrekende door miliciens moeten aanvullen. Dan zal het oog gevestigd moeten worden op een ander element onzer strijdmagt, op de militie.

IV. Sprekende van de militie wensch ik een antwoord te geven op hetgeen te dien aanzien door den heer van der Linden is gezegd. Ik wensch evenzeer eene wet op de militie als op de schutterij tot stand te zien komen. De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft mij eenigen tijd geleden eene wet op de militie toegezonden. Vele werkzaamheden hebben mij tot nu toe niet veroorloofd dat ontwerp zoo grondig te bestuderen als ik wel gewenscht had, maar ik geef hier de plegtige verzekering dat, wanneer deze begrooting mogt worden aangenomen, en mijne werkzaamheden bij de Kamer zullen zijn afgeloopen, ik onmiddellijk aan dat werk zal gaan en trachten zal met alle kracht en spoed het af te doen. Intusschen wil ik niet ontveinzen, nalezende het verslag der Kamer op eene vroegere wet, dat naar mijne overtuiging, wil men eene spoedige afdoening der zaak, men het best en eenig middel daarin zal vinden, om de sedert 40 jaren bestaan hebbende militiewet in overeenstemming te brengen met de Grondwet en alleen die punten te wijzigen, welke de ondervinding heeft aangetoond wijziging noodig te hebben. Wat aangaat de wet op de schutterijen, het is een moeijelijk onderwerp; bovenal de regeling van de oefeningen der plattelands schutterijen. Indien ze ooit te bereiken is, dan zal ze gewis zeer veel geld kosten.

V. De heer van Hall heeft betreurd dat de miliciens naar mijn plan, in den regel in hunne provincien blijven zullen. Ik erken dat in militair opzigt daartegen nog al veel is te zeggen; ik merk echter op dat de militairen daarom nog niet in hunne eigene woonplaats zullen blijven. Men moet echter de voordeelen dier regeling daartegen overstellen; want ik geloof dat de maatregel tot groote vereenvoudiging en bezuiniging leiden zal, en dat het welligt ook zal bijdragen tot de bevordering van de vrijwillige dienstneming.

VI. Ik heb nu verdedigd mijne voorstellen tot verandering en verbetering die tot blijvende uitgaven leiden zullen. Ik ga nu over tot de voorbijgaande, tot de tijdelijke uitgaven, altijd in de onderstelling dat deze begrooting wordt aangenomen.

A De kazernering. Ik geloof dat verbetering hier noodzakelijk is, zoowel in het belang van het leger als van de gemeenten. Ik ben zoozeer als iemand overtuigd, dat de gemeenten regtens zijn ontslagen van den pligt om de kosten van kazernering te dragen, terwijl niemand zal ontkennen dat de toestand der kazernes dringend verbetering eischt. Ik heb reeds eenigen tijd geleden de noodige aanschrijving gedaan, opdat mij vóór 1^{0} januarij geleverd worde een omstandig rapport betrekkelijk den toestand der kazernes, hospitalen en alle verdere militaire gebouwen. Eerst na het ontvangen van dat rapport zal ik in staat zijn, om in allen deele over deze zaak te oordeelen en dan eerst kunnen zeggen hoeveel offers omtrent dit punt van de schatkist zal gevergd worden. Ik kan dan ook den heer van Heukelom op dat punt volkomen gerust stellen. Ik ben zelf doordrongen van de regtmatigheid om de gemeenten niet op kosten te brengen, en verre zij het van mij om zedelijken dwang uit te oefenen door bedreiging van het intrekken van garnizoenen. Maar ik geloof ook dat ik ook op het belang van de schatkist mag letten, en wanneer gemeenten geheel vrijwillig de kosten zich getroosten, dan geloof ik dit niet te mogen weigeren.

B. De wapening. Ik geloof dat sedert lang de behoefte is erkend om met ons juistheidsgeweer op de hoogte te komen, waarop naburige volken zich meer en meer bevinden. Ons tirailleurgeweer is voor den man te zwaar; door het zware kaliber is ook de ammunitie te zwaar en de man kan bij gevolg slechts een klein getal patronen medevoeren. Sedert eenigen tijd heb ik uitgestrekte proeven laten doen bij de normaal schietschool; eerst wanneer ik daarvan rapport zal hebben ontvangen zal ik een bepaald oordeel kunnen vellen. Tot dusver geloof ik dat het Zwitsersche jagergeweer den prijs zal behalen. Men weet dat ik 100,000 geweren wensch te doen aanmaken, doch daar de bestellingen buiten 's Lands zeer aanzienlijk zijn, zullen niet meer dan 12 of 15,000 geweren jaarlijks kunnen worden bekomen. Intusschen staat de wapening niet stil. Met kracht zet ik het trekken van geweren door. Thans worden dagelijks 70 a 80 getrokken, welk getal spoedig zal worden vermeerderd. Reeds zijn de aanwezige manschappen van 11 bataillons infanterie van die getrokken geweren voorzien. Ik vlei mij dat op het einde van maart alle manschappen onder de wapenen van die geweren voorzien zullen zijn en dat welligt op het einde van het jaar zeer aanzienlijke reserves aanwezig zullen zijn, zoodat het geheele veldleger met getrokken geweren zou kunnen worden gewapend. Op de vraag van den heer van der Veen, hoeveel die 100,000 geweren zouden kosten, antwoord ik dat dit moeijelijk is te bepalen, zoolang het model niet is gekozen, doch wanneer men berekent dat een tirailleurgeweer *f* 31 kost, dan zou men op eene uitgave van ruim 3 millioen komen.

VII. Ik ga nu over tot de voltooijing der Landsdefensie. Bij de spoorwegdiscussie hebben de heeren van Akerlaken en Thorbecke mij niet juist begrepen. De sprekers meenden dat ik meer terrein wil verdedigen, dat ik als het ware het cordonstelsel zou willen, hetgeen voeren zou tot versnippering van krachten. De misvatting is ontstaan in hetgeen ik heb gezegd over de strikt geconcentreerde defensie, waaronder ik verstaan heb de zoogenaamde Hollandsche linie. De uitsluitende verdediging van de centrale stelling van Holland was in het rapport van 13 nov. 1848 min of meer vooruitgezet, en het is dat stelsel dat ik hoogelijk moet afkeuren. Gelijk de heer Delprat reeds heeft aangetoond kunnen wij in sommige gevallen daartoe worden gedrongen, bijv. wanneer wij tegelijkertijd door eene overmagt aan land- en zeezijde werden aangevallen. Doch indien wij beginnen met hetgeen waarmede wij eindigen moesten, wanneer wij ons in onze stellingen opsluiten, dan wordt onze defensie geheel passief en verkrijgt daardoor alle daaraan verbonden nadeelen. Ontmoediging der troepen, onmogelijkheid om geleden verlies op den vijand te achterhalen. Maar bovendien: hoe zal de geest zijn van 2/3 van ons Land, zoo zij hunne manschappen, hun geld, hunne oorlogsbehoeften veil hebben voor de algemeene zaak en wij hen aan hun lot overlaten. Ik betwijfel het of zij daartoe zouden willen medewerken; men zal zich dan met de krachten van 1/3 van het Land moeten verdedigen. Er is nog een ander nadeel. De vijand die dat weet, wordt stoutmoedig: hij behoeft om zoo te zeggen, geen komplimenten meer met ons te maken, zijne strijdkrachten niet te organiseren en te regelen op eigen grondgebied; hij rukt voorwaarts en in korten tijd staat hij, in plaats van voor de grenzen, op de Veluwe en voor de Utrechtsche linie. Zouden wij dan tijd vinden onze centrale defensie te organiseren? Wil men het bij tijds doen, dan zal men bij de minste aanleiding millioenen schats misschien voor niets moeten uitgeven. Wordt daarentegen de maatregel te laat genomen, dan kan de onafhankelijkheid des Lands verloren gaan. Eene groote verantwoordelijkheid rust op hem, die het bevel

geeft tot het openen van de sluizen; er is ook tijd noodig om het leven en het goed der landbewoners in veiligheid te brengen, en zoo schijnt het voor allen uiterst noodzakelijk te zijn eerst onze buitenlinien te verdedigen.

Op het oostelijk frontier moet de IJssellinie worden verdedigd. Wij moeten ons verzekeren van de Betuwe als eene kostbare flankstelling en die, zelfs als de vijand de rivier geforceerd heeft, hem noodzaken zal aanzienlijke strijdkrachten achter te laten, omdat wij, gelijk de geschiedenis dit heeft geleerd, den vijand uit die stelling in den rug bestoken kunnen. Wij moeten ons verzekeren van de bruggen te Pannerden en Elten, van het geretrancheerd kamp te Nijmegen. De IJsselverdediging strekt om de troepen te concentreeren op onze centrale stelling. De Grebbelinie is eene tusschenstelling, die echter verschillend wordt beoordeeld. De voorstanders beschouwen haar te veel als permanente linie, maar ik ben innig overtuigd dat deze linie met betrekkelijk weinige kosten hardnekkig en beter kan worden verdedigd dan de IJssellinie; want al passeert de vijand de linie, dan zal hij in eene allermoeijelijkste positie komen, waarin wij hem aanzienlijke verliezen zullen kunnen toebrengen.

Op het zuidelijk frontier is de gewigtigste stelling 's Hertogenbosch. Zij kan niet beantwoorden aan haar doel, zoolang niet de Bommelerwaard verzekerd is, en nu wensch ik de noodige werken daartoe aan te leggen. Het is mogelijk dat de vijand ons op het Hollandsche Diep aanvalt: de toegang daartoe moet derhalve worden betwist. Wij hebben daar goede stellingen, o. a. die van Willemstad, en wanneer ik die stelling wil verbeteren, dan geloof ik niet te kunnen worden beschuldigd van te veel terrein te omvatten. In één woord: het stelsel dat ik wil toepassen is dat van het commité van defensie in groote hoofdtrekken, welks advies het gevoelen is van mannen die men gewis onder de deskundigen rekenen mag. Ik ben niet gewoon mijne verantwoordelijkheid te verschuilen achter de adviesen van een commité, maar het is toch een groote steun wanneer mijn gevoelen geschraagd wordt door zoodanig ligchaam. Intusschen wil ik gaarne den wenk van den heer Dommer behartigen en de zaak nog in ernstige overweging nemen; doch ik moet opmerken dat ik niet eerst nu de zaak van het defensiewezen heb nagegaan. Ten gevolge eener vroegere betrekking heb ik inzage gehad van alle bescheiden te dier zake; op het terrein zelf heb ik de geheele defensie nagegaan, en ook daar alleen kan men zijne studie ten deze completeren.

Op dit punt mijn gevoelen zamentrekkende komt het hierop neder. De verdediging aan de landzijde van de Amsterdamsche linie zal niet veel kosten. Daarvan zijn weidsche projecten gemaakt, torens en werken die 3 à 4 millioen zouden kosten. Naar mijne overtuiging kan men volstaan met op zeer bepaalde en nauwe accessen, aardwerken voor veldwerken aan te leggen. De Utrechtsche linie zal behalve werken tot voltooijing, noodig hebben verbeteringen om de onderwaterzetting te kunnen bespoedigen. De Grebbelinie zal met weinig kosten in orde worden gebragt. De Betuwe, de toegangen bij Westervoort, Pannerden, Elten, tot het geretrancheerd kamp te Nijmegen, tot den linker Maasoever bij Heusden, zullen worden verzekerd en eindelijk zal de kustverdediging en die van den Moerdijk verzekerd worden.

De kosten te bepalen voor al deze werken dit is zeer moeijelijk. Ik zal evenwel door eene commissie de werken op het terrein doen traceeren; daarna eerst zal ik durven bepalen welke som noodig zal zijn, doch nu reeds heb ik de zekere overtuiging dat, indien ik de som van 6 millioen noem om ons geheel defensiestel in orde te brengen, ik dan zeker eene som noem die zeer ruim is.

Nu nog een woord over het slechten van vestingen. Dit is eene zeer bedenkelijke zaak. Groote verantwoordelijkheid rust op hem, die daartoe het bevel zal geven. Het is eene zaak die men van alle zijden wel mag bezien, alvorens daartoe over te gaan. Ik zou kunnen wijzen op vele vestingen in ons Land, die gesloopt zijn geworden, waarover men veel berouw heeft gehad, die men nu weder wil daarstellen of die men gaarne weder zou zien verrijzen; bij voorbeeld de stelling van Heusden, waarvan de geheele positie van 's Hertogenbosch afhangt. De geheele kwestie beperkt zich eigenlijk tot twee vestingen. Ik wil niet ontveinzen, dat, indien ik Nederland bleef beschouwen als steeds te zullen verkeeren in eene afgezonderde positie, dat ik dan misschien een ander oordeel over die vestingen zou uitspreken. Ik beaam dat we ons steeds moeten uitrusten alsof wij altijd alleen zullen staan en dat wij niet moeten rekenen op bondgenooten. Maar men moet daarom niet zeggen Nederland wil en zal geen bondgenooten hebben, en nu zullen de vestingen Maastricht en Venlo voor zoodanig bondgenootschap van groote waarde kunnen zijn.

De heer Elout heeft gevraagd of ik overtuigd ben dat hetgeen nu gevorderd wordt, niet het gevolg zal hebben dat weinig gereed en weinig voorhanden zou zijn. Ik kan hem dienaangaande de meest geruststellende verzekering geven; ik moet evenwel doen opmerken dat de buitengewone aanschaffing van materialen, die dit jaar heeft plaats gehad, was ten behoeve van de schutterij. Voor het eigenlijk leger was alles voorhanden, en in zoover hebben de jongste gebeurtenissen dat goede gevolg gehad, dat wij op dit oogenblik onze schutterij goed zouden kunnen wapenen en kleeden.

Ik eindig, maar ik wensch alleen nog dit te zeggen. Ik heb niet getracht mijne plannen te verbergen, om als bij verrassing in een later tijdstip daarmede te voorschijn te komen. Het is mij niet te doen, om als ik het zoo noemen mag, mijn ministerieel aanzijn te verlengen; ik heb rondweg mijne voornemens voor de toekomst kenbaar gemaakt. Wierd deze begrooting aangenomen, dan zal ik zeer zeker, hetgeen ik aantoonde, trachten tot stand te brengen. Ik zou dan met die buitengewone aanvragen te voorschijn komen, maar het zou zijn eene tijdelijke uitgave. Eenmaal afgeloopen, zal daardoor naar ik vertrouw een vrij voldoenden toestand van weerbaarheid worden daargesteld, en als tweede gevolg zullen dan ook aanzienlijke uitgaven op de gewone begrooting kunnen wegvallen. Ik hoop ook dat geen lid der Vergadering mij verdenke, dat ik met dit voorstel op het oog gehad hebbe een voorstel tot uittarting dezer Vergadering. Dit zou zijn beneden de waardigheid der Kamer en beneden de mijne. Het is alleen opregtheidshalve dat ik zoo rond voor de zaak ben uitgekomen. De Vergadering gelieve thans te beslissen; zij zal onbevooroordeeld uitspraak doen, en hoedanig de stemming ook moge uitvallen, mijne overtuiging is het, dat elke stem zal zijn gegeven met de hand op het hart en in het belang van het Vaderland, waarvoor wij allen dienen.

De *Voorzitter* doet daarna voorlezen door den heer Griffier een kabinetschrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken ten opzigte van het in zijne handen gestelde adres van de heeren Schretlen-Maxwils, tot het bekomen eener concessie voor den aanleg van een spoorweg van Scheveningen-'s Hage-Gouda.

De slotsom van dit schrijven is het volgende: „Van wege den Koning zijn aan het Departement van Binnenlandsche Zaken verzonden, behalve de aanvrage van D. A. Schretlen en J. B. Maxwils onderscheidene adressen ter ondersteuning der aanvrage. Insgelijks heeft het Departement van wege den Koning ontvangen aanvrage van den Raad van administratie, van de Holl. IJzeren Spoorweg-maatschappij om vergunning voor den aanleg van een spoorweg van Leyden tot Woerden, sluitende aan den Rijnspoorweg aldaar en voor den aanleg van een gelijken weg van 's Hage naar Scheveningen. Ook ter ondersteuning van die aanvragen zijn adressen ingekomen. Bij het Departement van Binnenl. Zaken worden thans de voorwaarden opgesteld, onder welke de beide aangevraagde concessien gelijktijdig, indien zulks wordt verlangd, onder 's Konings goedkeuring zouden kunnen worden verleend. Inmiddels is ter voldoening aan het Koninklijk besluit van de 24 mei 1846 n°. 37, hetwelk het Departement van Binnenl. Zaken voorschrijft omtrent alle verzoeken tot het bekomen van concessien tot den aanleg van spoorwegen in overleg te treden met de Departementen van Finantien en van Oorlog, het gevoelen van de hoofden dier Departementen, ten aanzien van de beide aanvragen door den ondergeteekende gevraagd." — Is besloten dit schrijven te doen drukken en ronddeelen.

De heer *Thorbecke* huldigde de duidelijke en eenvoudige wijze waarop de Minister zijne plannen opengelegd had. Hij besprak nog nader den inhoud van art. 178 der Grondwet, en de geschiedenis van dat artikel bij de grondwetsherziening. Hij beweerde dat niets zoo strijdig is met de Grondwet als hetgeen wij hebben en wij behouden zullen.

In het belang van de zaak meende hij dat de deskundigen, die in deze zaak uitbreiding verlangden, hunne overtuiging aan anderen moesten doen deelen. Zoolang dit het geval niet was, zou noch binnen noch buiten de Kamer de strijd over het budget van oorlog ophouden.

Inkrimping was ook door zaakkundigen verlangd ten opzigte van de kosten van het Departement, de staven, de paarden en de vestingen. Zoodanige denkbeelden van inkrimping waren uiteengezet in vele geschriften, en voorstellen van begrooting daarop gegrond.

De voorstanders van uitbreidingen waren steeds in gebreke gebleven om een goed deugdelijk plan vooraf vast te stellen. Wat in 1848 was gedaan tot inkrimping was het gevolg van het wegnemen van bestaande weelde. Ook kon hij niet toegeven dat de Kamer te veel op dit punt bezuinigd zou hebben; de cijfers der begrootingen van 1842 af bewezen dit voldoende. Wat de toestand des legers had te wenschen overgelaten, moest dus niet aan de Kamer geweten worden.

Eene wet op de organisatie des legers achtten sommigen verwerpelijk te zijn, omdat zoodanige wet naar hun inzien geene regeling van verpligtingen der ingezetenen zou inhouden. Hij kon in dat gevoelen niet deelen, maar oordeelde dat de wet in alle opzigten noodig was, opdat de Vertegenwoordiging, de begrootingen nagaande, zou kunnen zien wat voor de voorgestelde uitgaven zou bekomen worden. Zonder voorafgaande wettelijke regeling was het moeijelijk weder begrootingen in te krimpen. De wet moest niet te veel noch te weinig inhouden, maar een plan van regeling dat voor vredes tijd een tijd lang duren kan. Op de regeling der zeemagt bij de wet had men niet aangedrongen, omdat de marine eensklaps in staat van verval werd verklaard, zoodat herstel daarvan allereerst noodig was.

De denkbeelden van zaakkundigen over eene legerformatie waren, naar hij toonde, zeer uiteenloopende, weshalve de regeling bij de wet nog te meer aan te raden was.

Wat het Limburgsch contingent betrof, zoo moest hij zijne stelling dienaangaande blijven vasthouden. Wel wilde hij aan verpligtingen bij overeenkomsten aangegaan voldoen, maar niet op eene voorbarige wijze, vooral bij het vooruitzigt dat dit tot geene uitkomsten zou leiden. Geene nuttelooze verspilling van krachten verlangde hij, tot het maken van magtvertoon, dat tot niets leiden zou dan om de onzijdigheid van Nederland in de waagschaal te stellen.

De heer *Storm van 's Gravesande* erkende dat het voor anderen dan deskundigen moeijelijk was, te bepalen welk stelsel als het aannemelijkste aan te merken was. De denkbeelden des Ministers ondertusschen waren zeer aan te bevelen, aangezien zij overeenstemden met die van het comité van defensie. Moeijelijk was het de zaak te regelen naar de behoeften van vredestijd, en daarnaar de begrooting in te rigten, aangezien in moeijelijke oogenblikken de Minister de handen gebonden zou hebben, om voorbereidende maatregelen te nemen alvorens de Wetgevende Magt kon beslissen over uitgaven, in oorlog te doen. Wat de zeemagt betrof, mogt men de zaak bij de landmagt bij de wet regelen, dit kon dan ook voor de eerste plaats hebben.

De heer *de Kempenaer* verduidelijkte nader zijn gevoelen omtrent den uitleg, te geven aan art. 178 der Grondwet, door te herinneren wat dienaangaande bij de grondwetsherziening is voorgevallen.

De heer *van Akerlaken* zeide, ook na den Minister gehoord te hebben, te moeten volharden bij zijn gevoelen dat de leger-organisatie bij de wet moest geschieden. Ook waren zijne bezwaren omtrent het eindcijfer niet opgeheven. Te verwachten was het dat dit eindcijfer tot 13 millioen zou klimmen. Daartoe mogt hij niet medewerken; maar mogt de Kamer de begrooting goedkeuren, dan zou hij die aanneming aldus opvatten, dat uitgemaakt was dat aan den Minister voor het vervolg hetzelfde cijfer moest worden toegestaan. Aangenaam was het hem geweest te vernemen om welke redenen het behoud van Maastricht en Venlo als vesting wenschelijk moest geacht worden. Genoegen had het hem ook gedaan dat de toestand van het materieel niet zoo slecht was als sommigen beweerden.

De heer *van Hoëvell* verklaarde, na het voorgevallene van dezen zomer, verwacht te hebben voorstellen tot verbetering van den toestand van ons leger en van ons defensiewezen. Dat was een pligt die op den Minister rustte en uit dat oogpunt had hij de begrooting met genoegen gezien. Wanneer om dat doel te bereiken op nieuw zware offers gevergd werden, dan had hij echter verlangd, dat dit vergezeld ging van die inkrimping en vereenvoudiging, waarvoor verschillende onderwerpen vatbaar schijnen. Deze poging miste hij hier en daarom maakte hij bezwaar om een zoo hoog cijfer toe te staan. — Bij deze gelegenheid maakte de spreker er opmerkzaam op, dat ons leger ook hoogst nuttig werken kon met het oog op Indië. Landen, die gelijk wij kolonien bezitten, zag men het leger van den Moederstaat aan gelijk oogmerk dienstbaar maken. Een treffend voorbeeld zag men daarin in Algiers, dat voor Frankrijks leger eene oefenschool is, waarvan dat leger in de laatste jaren zulke goede vruchten heeft geplukt. Bij ons evenwel werd van die omstandigheid geen gebruik gemaakt. Wij genoten gedurende vele jaren vrede; er is bijna geen officier die een activen oorlog heeft medegemaakt. Het Indische leger was intusschen altijd actief en waarom, vroeg de spreker, nu niet die twee elementen met elkander in verband gebragt. Spreker beval deze zaak ten ernstigste in de aandacht van de Ministers van Oorlog en van Kolonien en wees er op hoe het welligt mogelijk ware om de vrijwilligers ook te zenden naar ons leger in Indië.

De heer *van Hall*, verklarende geene bedenking te hebben tegen de nadere uitlegging door den heer Thorbecke gegeven omtrent zijne meening betrekkelijk het Limburgsch Bondscontingent, betoogde dat de bezuiniging in het leger aangebragt niet het gevolg was van den aandrang der Kamer vóór 1848, maar van de Kamer na 1848.

De heer *de Casembroot, Minister van Oorlog*, beantwoordde de vraag van den heer van Hoëvell bevestigend. Hij was het met den spreker eens omtrent de wenschelijkheid om een deel van ons leger ook in Indië te doen gebruiken. Zijne plannen daarover waren nog niet rijp; hij zou dus later daaromtrent zijne meening mededeelen. Voorts gaf hij dien spreker de verzekering dat hij alles zal trachten in te krimpen wat zonder schade voor de zaak mogelijk zou zijn. Hij was nog te kort aan het bestuur, om alle bijzonderheden van de dienst te hebben kunnen nagaan; maar het was zijn vaste wil om op alle mogelijke wijze elke overbodige uitgave af te snijden. Tot nadere toelichting van een punt, door den Minister in zijne eerste rede behandeld, zeide de Minister dat de kosten voor het defensiewezen waarschijnlijk over 4 jaren zullen worden verdeeld; dat de aanmaak der geweren veel langer zou duren, en dat, wat betreft de kosten van defensie voor de spoorwegen, de meeste daarvan begrepen zijn onder die welke reeds in zijne eerste rede waren opgenomen.

Niemand meer het woord vragende worden de algemeene beraadslagingen gesloten.

Bij de 3de afdeeling maakte de heer *Gevers Deynoot* opmerkzaam op de wenschelijkheid om een einde te maken aan het onvoegzaam gedrag van de miliciens die jaarlijks opkomen om naar hunne korpsen te worden gedirigeerd, vooral op de wenschelijkheid om daarbij zooveel mogelijk de jeneverflesch te weren, zijnde de meeste miliciens eigenlijk nog kinderen. — De heer *de Bieberstein* beaamde deze opmerking en deelde mede hoe hij, in eene vroegere betrekking, onvoegzaam handelende miliciens in arrest liet nemen en ze op eigen kosten op water en brood tracteerde. — De heer *Mackay* 1°, betoogde de wenschelijkheid van de herziening van het exercitie-reglement; 2°, gaf zijn genoegen te kennen over de mededeelingen van den Minister betrekkelijk de kazernering; 3°, opperde bedenking tegen den genomen maatregel, om manschappen van het depôt te Harderwijk te huisvesten in de afzigtelijke kazerne te Kijkduin, en 4°, achtte het wenschelijk om de Zwitsers te Harderwijk aanwezig, zoo mogelijk wijn te verschaffen in plaats van jenever.

Bij de 7de afdeeling verklaarde de heer *Wintgens* dat hij met genoegen het bewijs van Koninklijke goedkeuring had gezien, dat aan officieren van gezondheid was verleend wegens de diensten bewezen bij de geheerscht hebbende epidemie. Hij wenschte echter den Minister van Oorlog attent te maken op belangrijke diensten die hier ter stede gepresteerd waren door een inferieur in het garnizoens-hospitaal. Het was een ziekendrager die met groote abnegatie, ijver en moed had betoond, die, ondanks vijf zijner medestanders bezweken waren, onverschrokken dag en nacht dienst is blijven presteren; die zelfs van de zieken niet was weg te rukken, ofschoon zijn eigen kind aan de cholera lijdende was. Spreker wenschte dit feit te releveren en in de aandacht des Ministers aan te bevelen. — De *Minister van Oorlog* verklaarde het feit niet te kennen; hij zou er onderzoek naar doen en dan het verzuim herstellen.

Bij de 10de afdeeling had eene korte wisseling van gedachten plaats tusschen den heer *Storm van 's Gravesande* en den *Minister van Oorlog*, betrekkelijk de kavalerie karabijnen.

Bij de 11de afdeeling vroeg de heer *Westerhoff* of het niet mogelijk ware om de lage wallen van de vesting Groningen in behoorlijken staat te brengen, daar ze nu in puin verkeeren of ze anders geheel te doen wegruimen. — De heer *Begram* betoogde de wenschelijkheid dat het Ministerie van Oorlog minder moeijelijk mogt zijn ten opzigte van sommige aanvragen van gemeentebesturen, en wees daarbij op de moeijelijkheden, gerezen bij een project voor eene brug over de sluis aan bastion n.° 11 der vesting Gorinchem, welke brug een noodzakelijken nieuwen toegang voor vele omliggende dorpen tot die vesting zou daarstellen. — De heer *de Poorter* daarentegen legde de verklaring af, dat, voor zooveel de vesting 's Bosch betrof, de genie de meest mogelijke inschikkelijkheid betoonde.

Bij de 13de afdeeling maakte de heer de Bieberstein opmerkzaam op de voortreffelijkheid van het wapen der marechaussée en hoopte dat de Minister de verdiensten van dat wapen zou appréciëren. — De *Minister van Oorlog* antwoordde dat ook hij het wapen der marechaussée hoog achtte en dat dit wapen aan zijne aandacht niet zou ontsnappen. Tevens verklaarde hij mede de uitspattingen der miliciens te betreuren en dat hij op maatregelen ter beteugeling bedacht zou zijn.

Bij de 14de afdeeling vestigde de heer *van Akerlaken* de oplettendheid des Ministers op de wijze waarop soms non-activiteits-tractementen werden verleend, in dien zin namelijk dat men ze verleende gedurende een reeks van jaren op grond van tijdelijke ongesteldheid, ten einde de betrokken personen in staat te stellen, later in het genot van vol pensioen te komen. — De *Minister van Oorlog* antwoordde dat hij die zaak zou onderzoeken. — De heer *de Bieberstein* wees er op hoe de oude, vóór de wet van 1851 gepensioneerde militairen, eenige verbetering van hun lot behoorden te erlangen. Hij riep den Minister toe „herdenk toch eenigzins de soldaten van Quatre „Bras en Waterloo, mijn persoon hiervan uitgezonderd."

Niemand meer het woord vragende, werden de debatten gesloten. Hoofdstuk X werd in stemming gebragt en met 40 tegen 23 stemmen *aangenomen*.

Vóór stemden de heeren Meylink, Elout, Dirks, Hoffmann, Wintgens, van Hall, Strens, Schimmelpenninck, van Reede van Oudtshoorn, van Zuylen van Nyevelt, Taets van Amerongen, Dommer van Poldersveldt, de Bieberstein, van Diggelen, Hoekwater, van Franck, Lijcklama, Delprat, Storm van 's Gravesande, Sloet, van der Veen, van der Poel, de Kempenaer, Gevers Deynoot, Wintershoven, Kien, van Heiden Reinestein, Anemaet, de Brauw, van Lijnden, van Heukelom, Wichers, Slicher, van Voorthuysen, Mackay, Schimmelpenninck van der Oije, Luyben, Godefroi, de Poorter en de Voorzitter.

Tegen stemden de heeren Meeussen, Westerhoff, van Nispen van Sevenaer, Kingma, Thorbecke, Dullert, Wijbenga, Idserda, van Eck, Hengst, Heemskerk, Olivier, Reinders, van Hoëvell, van Akerlaken, Betz, van Twist, Poortman, Jespers, Beens, Hugenholtz, Begram en Oomen.

De heer *de Poorter* deed het voorstel tot het houden eener avondzitting, doch trok zijn voorstel in toen de heer *Minister van Kolonien* te kennen had gegeven, dat hij liever verlangde de debatten over hoofdstuk XI der Staatsbegrooting eerst morgen te zien aanvangen.

De Vergadering ging derhalve tot morgen ochtend ten elf ure uiteen.

Eerste Kamer.

Zitting van Maandag 12 December.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de Voorzitter medegedeeld dat benoemd zijn tot rapporteurs over de volgende wetsontwerpen: tot wijziging van Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1859 en tot bekrachtiging van provinciale belastingen, de heeren Sasse van IJsselt, van Eysinga, Taets van Amerongen en van Nispen van Pannerden; begrooting van den arbeid der gevangenen over 1860, de heeren van Wessem, Tonckens, Andringa de Kempenaer en van Meeuwen, en tot regeling van het koloniaal batig slot over 1857 de heeren van Wessem, Tonckens, Cremers en van Meeuwen.

Zijn ingekomen een aantal adressen: *a*, tot adhaesie van het wetsontwerp betrekkelijk den aanleg van den Noorder- en Zuiderspoorweg, als van ingezetenen van de gemeente Asten, Gemeentebesturen van Woensel en Hoogeloon, Kamer van koophandel te Hengelo, Gemeenteraad van Lonneken, van Lage en Hooge Wierde, van Wijhe, Gedeputeerde Staten van Limburg, handelaren te Mierlo, Gemeentebesturen van Mierlo, van Geldrop, van Weert, van Escharen, van Gastel, Raad der gemeente Winschoten; *b*, tegen datzelfde ontwerp van wet van ingezetenen van Hardenbergh, van Purmerend, van bewoners langs de rivieren de Rijn, de Lek en de Waal, ingezetenen van Sneek, van Eindhoven, van Heukelom en van Asperen, polderbestuur van Oud-Alblas, Gemeentebesturen van Bleskensgraaf en van Hilversum.

Is nog ingekomen een adres van jonkh. A. Rutgers van Rozenburg, eervol ontslagen ambtenaar van het postkantoor te Amsterdam, daarbij de tusschenkomst der Kamer inroepende ten einde van het Ministerie van Finantien afschrift te bekomen eener circulaire van den voormaligen postmeester-generaal.

Al deze verzoeken worden naar de Commissie voor de petitien verzonden.

Het wetsontwerp tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld lokte eene wisseling van gedachten uit tusschen den heer Fransen van de Putte en den Minister van Finantien, waarbij eerstgemelde de wenschelijkheid betoogde van de onmiddellijke ten uitvoerlegging van de wetten tot amortisatie en het niet verleenen van bevoegdheid tot voorbehoud aan den Minister; voorts dat de afschrijvingen van de ingekochte inschrijvingen zoo spoedig mogelijk mogten plaats hebben, en eindelijk dat bij de herziening van de wet op de grootboeken men er indachtig op zij, om weder eene contrôle in het leven te roepen, die allezins bevredigend is en waarbij zoo vele belangen betrokken zijn. — Het wetsontwerp werd vervolgens met algemeene stemmen aangenomen.

De wetsontwerpen tot wijziging van hoofdstuk III der Staatsbegrooting van 1858 en verhooging van hetzelfde hoofdstuk der Staatbegrooting voor 1859 werden zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

De Commissiën van Rapporteurs zijn gereed met hare verslagen over de wetsontwerpen tot goedkeuring van afstand van goederen aan de gemeente Vlagtwedde, tot vaststelling van de begrooting der Landsdrukkerij over 1860 en tot goedkeuring eener dading met 's Rijks domein. De discussie daarover is bepaald op aanstaanden woensdag, des middags ten 2 ure.

De heer *Cremers* verzocht te weten wanneer de centrale afdeeling bepaald heeft dat het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen in behandeling zal worden gebragt, waarop door den *Voorzitter* werd geantwoord, dat art. 36 van het reglement van orde hier zou worden gevolgd en dus te gelegener tijd daarvan aan de afdeelingen zou worden kennis gegeven. Na eene korte repliek van de heeren *Cremers* en *van Rhemen* bleef deze zaak buiten verder gevolg.

Hierna is de Vergadering gescheiden.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.